

Sprawozdanie z realizacji

Programu Strategicznego „Błękitny San” w 2016 roku

Wprowadzenie

Program Strategiczny „Błękitny San” (dalej: *PSBS* lub *Program*) stanowi dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym opracowany w celu efektywnej realizacji *Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020* (dalej: *Strategia* lub *SRWP 2020*). Uszczegóławia on zapisy *Strategii* w zakresie zapewniającym jak najlepsze wykorzystanie zasobów endogenicznych zlokalizowanych w granicach jednostek samorządu terytorialnego (dalej: JST) objętych zasięgiem *Programu*, a tym samym stwarza warunki aktywizacji społecznej i gospodarczej w zdiagnozowanych obszarach problemowych, przy uwzględnieniu specyficznych uwarunkowań rozwojowych Podkarpacia. Poprzez zapewnienie spójności *PSBS* z krajową i regionalną polityką oraz systemem programowanego rozwoju, w procesie jego realizacji mogą być wykorzystane instrumenty finansowe przewidziane m.in. w Krajowych Programach Operacyjnych, *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (dalej: *RPO WP 2014-2020*), *Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* (dalej: *PROW 2014-2020*), w *Kontrakcie Terytorialnym*, a także środki publiczne z innych źródeł np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: WFOŚiGW) oraz środki prywatne.

Inicjatywa i idea przygotowania *Programu Strategicznego „Błękitny San”* nawiązują do programu o tej samej nazwie, który został przygotowany w 2003 roku przez Związek Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego dla JST zrzeszonych w tym stowarzyszeniu. W dniu 2 sierpnia 2016 roku Zarząd Województwa Podkarpackiego Uchwałą nr 201/4059/16 przyjął tekst jednolity *Programu*. Uwzględnia on zmiany w *Programie* stanowiące następstwo Uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 188/3847/16 z dnia 21 czerwca 2016 roku w sprawie zmiany *Programu Strategicznego „Błękitny San”* oraz Uchwały Nr 194/3957/16 z dnia 12 lipca 2016 roku w sprawie przyjęcia *Uzasadnienia*

i Podsumowania dotyczącego oceny oddziaływania na środowisko Programu Strategicznego „Błękitny San”. Dzięki przyjęciu wyżej wymienionych dokumentów zaistniały warunki do wdrożenia Programu.

Kluczową rolę w realizacji Programu posiada Zarząd Województwa Podkarpackiego, który nim zarządza i sprawuje nadzór nad jego realizacją, a także władze gmin Błękitnego Sanu, które podejmują przedsięwzięcia służące realizacji Programu. Na podmiotach tych, jako instytucjach inicjujących opracowanie Programu, spoczywa obowiązek kreacji, inspiracji i motywacji wszystkich interesariuszy, których aktywność zapewnia prawidłowe wykonanie założeń Programu i osiągnięcie jego celów. Skuteczność tych działań jest warunkowana przepisami prawa, możliwościami finansowymi oraz autonomicznością decyzji interesariuszy dotyczących ich zaangażowania w realizację Programu.

W celu usprawnienia realizacji Programu, Zarząd Województwa Podkarpackiego podejmował szereg działań mających zapewnić dodatkowe ułatwienia i zachęty dla beneficjentów PSBS. Działania województwa to m.in. identyfikacja zadań do Kontraktu Terytorialnego, zabiegi o zmianę kryteriów w programach krajowych i RPO WP 2014-2020, współpraca z WFOŚiGW na rzecz wypracowania instrumentów, powołanie Rady Programowej oraz działania wynikające z zakresu zadań samorządu województwa, które w ramach środków budżetowych skierowane zostały na ten obszar.

System wdrażania Programu zakładał utworzenie Rady Programowej jako organu o charakterze opiniodawczo-doradczym dla Zarządu Województwa. Procedurę wyłonienia jej członków rozpoczęto w II połowie 2015 roku. Intencją podejmowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (dalej: UMWP) w tym celu działań było dotarcie do kluczowych interesariuszy Programu. Ostatecznie Rada Programowa PSBS została powołana przez Zarząd Województwa Podkarpackiego Uchwałą Nr 234/4695/16 w dniu 8 listopada 2016 r., a w dniu 7 grudnia 2016 roku miało miejsce jej pierwsze posiedzenie.

Głównym zadaniem Rady Programowej jest opiniowanie sprawozdań z realizacji założeń programowych oraz propozycji zmian ich treści, a także zgłaszanie Zarządowi Województwa własnych projektów zmian. Rada Programowa pełni również funkcję podmiotu systemu monitorowania Programu Strategicznego „Błękitny San”.

W ramach negocjacji zapisów *Kontraktu Terytorialnego*, czyli ramowej umowy pomiędzy rządem a samorządem województwa podkarpackiego zwrócono szczególną uwagę na konieczność poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez m.in. poprawę (uszczelnienie) gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki San, a także potrzebę wzmacniania funkcji turystycznych i rozwoju przedsiębiorczości na terenie Bieszczadów. W konsekwencji prowadzonych negocjacji, ostatecznie na listę przedsięwzięć warunkowych wpisano dwa zadania pn. „*Kompleksowa regulacja gospodarki wodno-ściekowej miast i gmin na terenie województwa podkarpackiego*” oraz „*Eliminowanie barier przyczyniających się do wykluczenia społecznego powiatów sanockiego, bieszczadzkiego i leskiego poprzez budowę Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych*”. W przyjętej przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lutego 2017 r. *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* (dalej: *SOR*) dostrzeżona została potrzeba uzupełnienia i dopracowania formuły *Kontraktu Terytorialnego*, a w chwili obecnej pracuje się nad jego uszczegółowieniem.

W wybranych procedurach konkursowych związanych z realizacją *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* przewidziane zostały preferencje punktowe dla projektów zgłaszanych przez podmioty z terenu JST, którym dedykowano *Program*. Preferencje punktowe w *RPO WP 2014-2020* dotyczą działań:

- 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług* – 5 punktów;
- 4.1 *Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń* – 5 punktów;
- 4.2 *Gospodarka odpadami* – 5 punktów;
- 4.3.1 *Gospodarka ściekowa* – 5 punktów;
- 4.3.2 *Zaopatrzenie w wodę* – 5 punktów;
- 4.4 *Kultura* – 5 punktów;
- 4.5 *Różnorodność biologiczna* (dla 4 typu projektu - Opracowywanie:
  - a) planów ochrony dla rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych oraz dokumentów waloryzujących obszary chronionego krajobrazu,
  - b) inwentaryzacji przyrodniczych, na potrzeby dokumentów wymienionych w lit a), inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 położonych w granicach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu,
  - c) audytu krajobrazowego dla województwa podkarpackiego) – 5 punktów,

- 6.1 *Rozwój potencjału endogenicznego regionu* (typ projektu nr 2 - Roboty budowlane i/lub wyposażenie dotyczące infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze, przestrzenne i kulturowe, poza wskazanymi gminami uzdrowiskowymi na terenach, dla których sporządzono operat uzdrowiskowy lub które posiadają status obszaru ochrony uzdrowiskowej. W ramach 2 typu projektu możliwe są inwestycje w zakresie urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego) – 15 punktów.

Ponadto, w ramach zadań objętych *Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* przewidziane zostały preferencje punktowe dla projektów zgłoszonych przez podmioty z terenu JST, którym dedykowano *Program Strategiczny „Błękitny San”*. Preferencje te dotyczą działania *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich – poddziałanie 7.2 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii*, typ operacji - *Gospodarka wodno-ściekowa* – 8 punktów.

W 2016 roku ogłoszono konkursy do czterech działań *RPO WP 2014-2020* przewidujące dodatkowe preferencje dla beneficjentów *PSBS* w ramach działania: 2.1 (konkurs rozstrzygnięty), działania 4.1 (konkurs rozstrzygnięty), poddziałania 4.3.1 (konkurs rozstrzygnięty), a także działania 4.4 (rozstrzygnięcie konkursu dedykowanego dla MOF oraz konkursu ogólnego planowane jest w 2017 r.). Pierwszy konkurs w perspektywie 2014-2020 dotyczący Działania 4.5 *Różnorodność biologiczna*, w którym będzie można dofinansować 4 typ projektu planowany jest na IV kwartał 2017 roku. Natomiast pierwszy nabór wniosków na 2 typ projektu w ramach Działania 6.1 *Rozwój potencjału endogenicznego regionu* odbędzie się w II kwartale 2017 roku.

Termin składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i oszczędzanie energii” objętego *Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020* trwał od 2 stycznia 2017 r. do 28 lutego 2017 r., a rozstrzygnięcie konkursu planowane jest w 2017 roku.

W wyniku przeprowadzonego naboru ogłoszonego w listopadzie 2015 roku w ramach działania 2.1 *RPO WP 2014-2020*, do dofinansowania zostało wybranych

sześć projektów, które realizowane są na terenie objętym oddziaływaniem *Programu*.
Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w tabeli nr 1.

Tabela nr 1. Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w ramach osi priorytetowej II *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług RPO WP na lata 2014 – 2020* w konkursie ogłoszonym w listopadzie 2015 roku.

Lp.	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - gmina*	Wartość ogółem (w zł)	Dofinansowanie UE (w zł)	Nazwa beneficjenta (wiodącego)
1	Poprawa funkcjonalności i dojrzałości e-usług oraz udostępniania zasobów cyfrowych Gmin: Cieszanów, Jarosław, Grodzisko Dolne	<u>Jarosław - gmina wiejska</u> , Cieszanów, Grodzisko Dolne	1 143 900,00	967 296,60	Gmina Cieszanów
2	Zintegrowany system świadczenia e-usług publicznych wraz z usługami wewnątrz administracyjnymi w partnerstwie gmin Sanok, Solina, Besko	<u>Sanok, Solina</u> , Besko	1 476 984,00	1 250 417,99	Gmina Sanok
3	Cyfrowe gminy - podniesienie efektywności i dostępności e-usług oraz informacji publicznej w gminach Radymno, Adamówka, Kańczuga i Orły	<u>Radymno</u> , Adamówka, Kańczuga i <u>Orły</u>	1 561 915,50	1 322 400,67	Miasto Radymno
4	Wzrost efektywności i dostępności e-usług na terenie Gminy Wiązownica	Wiązownica	978 001,85	831 301,55	Gmina Wiązownica
5	Podkarpacki System e-Administracji Publicznej - 2 (PSeAP-2)	<u>Przemyśl, Sanok</u> , <u>Stalowa Wola</u>	6 000 000,00	5 099 999,98	Województwo Podkarpackie
6	Projekt cyfryzacji jednostek organizacyjnych Gminy Stalowa Wola poprzez rozszerzenie e-usług publicznych	Stalowa Wola	4 188 803,84	3 544 800,75	Gmina Stalowa Wola

*W przypadku, kiedy projekt wykracza swoim zasięgiem poza obszar oddziaływania *Programu*, podmioty uczestniczące w *PSBS* zostały podkreślone.

Źródło: Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w konkursie nr RPPK.02.01.00-IZ.00-18-001/15 w ramach osi priorytetowej II *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020* opublikowana na stronie www.rpo.podkarpackie.pl w dniu 26.08.2016 r.

W naborze dotyczącym działania 2.1 *RPO WP* ogłoszonym w maju 2016 roku wnioskodawcy funkcjonujący na terenie oddziaływania *Programu* zostali umieszczeni na liście projektów wybranych do dofinansowania. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w ramach osi priorytetowej II *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług RPO WP na lata 2014 – 2020* w konkursie ogłoszonym w maju 2016 roku.

Lp.	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - gmina*	Wartość ogółem (w zł)	Dofinansowanie UE (w zł)	Nazwa beneficjenta (wiodącego)
1	Wzrost efektywności i dostępności e-usług na obszarze Gmin Trzebownisko, Tyczyn i Tryńcza	Trzebownisko, Tyczyn, <u>Tryńcza</u>	2 216 838,54	1 535 798,89	Gmina Trzebownisko
2	Wzrost efektywności i dostępności e-usług na obszarze Gminy Przemyśl	Gmina Przemyśl	659 080,25	560 218,21	Gmina Przemyśl
3	E-Jarosław: e-usługi dla mieszkańców miasta Jarosławia	Gmina Miejska Jarosław	1 534 290,00	1 297 346,49	Gmina Miejska Jarosław
4	Wdrożenie nowych, dedykowanych e-usług publicznych PWSTE w Jarosławiu	Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno - Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu	1 676 850,00	1 286 007,49	Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno - Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu
5	Wzrost efektywności i dostępności e-usług w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyśle	Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnio- europejska w Przemyśle	1 829 256,00	1 549 401,53	Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnio- europejska w Przemyśle
6	Wdrożenie multiportalowego systemu e-usług PWSZ w Sanoku	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku	798 885,00	679 052,25	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku

7	Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne	<u>Leżajsk, Nisko,</u> <u>Stalowa Wola,</u> <u>Przemyśl,</u> <u>Jarosław, Sanok,</u> <u>Ustrzyki Dolne</u>	3 470 437,33	2 905 246,69	Województwo Podkarpackie
8	Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)	<u>Czarna,</u> <u>Lutowiska,</u> <u>Ustrzyki Dolne,</u> <u>Dydnia, Nozdrzec</u>	177 768 020,60	151 084 821,85	Województwo Podkarpackie

*W przypadku, kiedy projekt wykracza swoim zasięgiem poza obszar oddziaływania *Programu*, podmioty uczestniczące w *PSBS* zostały podkreślone.

Źródło: Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w konkursie nr RPPK.02.01.00-IZ.00-18-002/16 w ramach osi priorytetowej II. *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020* opublikowana na stronie www.rpo.podkarpackie.pl w dniu 5 stycznia 2017 r.

Wnioski o dofinansowanie projektów w ramach działania 4.1 RPO WP można było składać w III kwartale 2016, wyniki konkursu zostały opublikowane w październiku 2016 roku. Projekty wybrane do dofinansowania nie obejmowały działań realizowanych na terenie objętym oddziaływaniem *Programu*.

Na liście projektów z dnia 23 lutego 2017 roku wybranych do dofinansowania w ramach Poddziałania 4.3.1 *RPO WP 2014-2020* znalazły się wnioski 11 gmin objętych *PSBS*. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3. Wykaz projektów wybranych do dofinansowania w ramach Poddziałania 4.3.1 *RPO WP 2014-2020*.

Lp.	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość ogółem (w zł)	Dofinansowanie UE (w zł)
1	Gmina Dydnia	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Aglomeracji Krzemienna – II Etap	9 413 176,62	4 668 628,15
2	Gmina Solina	Rozwój gospodarki ściekowej w Gminie Solina – rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji Solina	11 688 838,74	7 227 419,37

3	Gmina i Miasto Ulanów	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy i Miasta Ulanów wraz z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków	14 851 238,26	9 785 018,47
4	Gmina Laszki	Budowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Laszkach oraz budowa kanalizacji sanitarnej w Tuchli	10 326 575,97	7 070 203,29
5	Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem	Poprawa funkcjonowania gospodarki ściekowej w aglomeracji Rudnik nad Sanem poprzez modernizację oczyszczalni ścieków i rozbudowę kanalizacji sanitarnej	11 648 987,67	7 351 133,92
6	Gmina Jarosław	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków na działkach nr 71/2, 73/3, 74/2 w miejscowości Kostków, gmina Jarosław, woj. podkarpackie	4 695 894,00	3 179 000,00
7	Gmina Medyka	Budowa kanalizacji uzupełniającej w Gminie Medyka	1 167 831,90	802 151,57
8	Gmina Żurawica	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowościach: Batycze, Maćkowice, Kosienice wraz z rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków w Orzechowcach	19 012 542,61	11 913 653,32
9	Miasto Radymno	Budowa kanalizacji sanitarnej dla Miasta Radymna	19 286 406,37	11 997 507,96
10	Gmina Miejska Dynów	Poprawa infrastruktury ściekowej w Gminie Miejskiej Dynów - budowa kanalizacji sanitarnej - etap III wraz z budową, przebudową i rozbudową miejskiej oczyszczalni ścieków w Dynowie	18 040 802,13	10 798 160,20
11	Gmina Stubno	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej oraz kolektora ciśnieniowego z pompowniami w miejscowości Kalników - etap II	6 648 648,28	3 259 592,24

Źródło: Lista projektów wybranych do dofinansowania w ramach osi priorytetowej IV *Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego*, działania 4.3 *Gospodarka wodno-*

ściekowa, poddziałania 4.3.1 *Gospodarka ściekowa*, nabór nr RPPK.04.03.01.IZ.00-18-001/16 opublikowana na stronie www.rpo.podkarpackie.pl w dniu 23 lutego 2017 r.

W dniu 20 maja 2015 roku została zawarta umowa pomiędzy Zarządem Województwa Podkarpackiego a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na mocy której WFOŚiGW zobowiązał się m.in. do działań informacyjnych i pomocy merytorycznej JST w przygotowaniu aplikacji służących wsparciu realizacji *Programu* oraz przygotowania fiszki projektowej do *Kontraktu Terytorialnego*. WFOŚiGW zadeklarował także wsparcie finansowe (w formach zwrotnych i niezwrotnych) wybranych przedsięwzięć służących poprawie stanu gospodarki wodno-ściekowej nad rzeką San. W ramach środków WFOŚiGW przewidziano możliwość uzyskania niskooprocentowanej pożyczki na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska zlewni rzeki San oraz Bieszczadów, polegające na wyposażeniu terenów gmin objętych *PSBS* lub *Programem Strategicznego Rozwoju Bieszczad* w infrastrukturę rozwiązującą w sposób systemowy zaopatrzenie w wodę pitną oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, a także dotacje na ochronę wód zbiornika Solina przed zanieczyszczeniami oraz na dofinansowanie zadań polegających na wyposażeniu terenów położonych w zlewni Zbiornika we właściwą infrastrukturę systemowo rozwiązującą problem odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Z informacji przekazanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wynika, że w 2016 roku Gmina Solina skorzystała z preferencyjnie oprocentowanych pożyczek w wysokości 1,5% na inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w ramach następujących projektów:

- *Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Solina, wykonanie wodociągu od Z1 do SUW oraz przebudowa wodociągu Z5 – SUW*, wartość pożyczki - 357 200 zł;
- *Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w Polańczyku – Zacisze*, wartość pożyczki - 133 300 zł;
- *Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków bytowych w miejscowości Solina do przepustowości $Q_{sr.d.} = 920 \text{ m}^3/\text{d}$* , wartość pożyczki - 2 779 800 zł.

Ponadto Gmina Solina w 2016 roku skorzystała z dotacji oferowanych przez WFOŚiGW uzyskując dofinansowanie na następujące projekty:

- *Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w Polańczyku – Zacisze, wartość dotacji - 100 000 zł;*
- *Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków bytowych w miejscowości Solina do przepustowości $Q_{sr.d.} = 920 \text{ m}^3/\text{d}$, wartość dotacji - 100 000 zł.*

Z preferencyjnych pożyczek oferowanych przez WFOŚiGW skorzystały także Gminy Fredropol, Krzeszów i Tryńcza: Gmina Fredropol w wysokości 707 500 zł na projekt *Rozbudowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budynkiem technicznym w miejscowości Rybotycze gm. Fredropol*; Gmina Krzeszów w wysokości 510 000 zł na zrealizowanie projektu *Wykonanie właściwych robót dla zadania pn. "Osuwisko ROTUNDA w miejscowości Krzeszów" - etap I*; a Gmina Tryńcza w wysokości 245 000 zł na inwestycję zatytułowaną *Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki odpadów komunalnych Gminy Tryńcza - Etap II*.

Z racji kompleksowości rozwiązań programowych, wnioskowano również do Ministerstwa Środowiska o objęcie *Programu* finansowaniem z nowej transzy funduszu norweskiego, a także próbowano wpisać na listę projektów strategicznych w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* projekt pn. *Kompleksowa poprawa gospodarki wodno-ściekowej w ramach Programu Strategicznego „Błękitny San”*. W tym celu, w dniu 22 czerwca 2016 r. przekazano do Ministerstwa Rozwoju stosowną fiskę projektową. Ponadto w toku konsultacji SOR, tut. Urząd w odpowiedzi na otrzymane z Ministerstwa Rozwoju pismo zawierające prośbę o zgłaszanie propozycji zmian do *Umowy Partnerstwa* i Programów Operacyjnych wynikających z zapisów SOR, w lipcu 2016 roku wskazał na potrzebę zmiany zapisów *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* w zakresie rozszerzenia katalogu interwencji przewidzianych w ramach działania 2.3 *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach*. Zaproponowana przez UMWP zmiana miała na celu umożliwienie wsparcia ze środków *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020* przedsięwzięć, które w sposób kompleksowy rozwiązują problemy wodno-kanalizacyjne w obszarach aglomeracyjnych poniżej 10 000 RLM.

Przejawem aktywności Samorządu Województwa Podkarpackiego w procesie wspierania interesariuszy *Programu* są również zorganizowane we współpracy z WFOŚiGW w Rzeszowie spotkania informacyjne oraz konferencje dedykowane uczestnikom *Programu*, a także wsparcie z budżetu województwa dla przedsięwzięć wpisujących się w realizację priorytetów i działań PSBS.

Proces monitoringu, zgodnie z zapisami *PSBS*, oparty jest na systemie sprawozdań sporządzanych przez beneficjentów *Programu*, którzy zobligowani są do składania periodycznych informacji o wykonaniu lub stanie zaawansowania realizowanych projektów. Z uwagi na powyższe zapisy, sprawozdanie za 2016 rok zostało przygotowane na podstawie danych dostarczonych przez jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład *Programu*, które wypełniły przygotowane w tym celu formularze. Za pośrednictwem formularzy interesariusze *PSBS* mieli możliwość odniesienia się do wskaźników realizacji *Programu*, wskazania swojego udziału w ich osiągnięciu, a także wskazania zrealizowanych przedsięwzięć oraz zgłoszenia ewentualnych problemów i barier we wdrażaniu *Programu*.

Bardzo dużą rolę w przygotowaniu sprawozdania odegrali koordynatorzy odcinkowi, którzy zebrali informacje od poszczególnych gmin wchodzących w skład *Programu* i przygotowali zbiorcze zestawienia. Informacje pozyskane od koordynatorów zostały potraktowane priorytetowo i na ich podstawie (wszędzie tam, gdzie było to możliwe) zostały określone wskaźniki produktu i rezultatu *PSBS*. Dodatkowo w celu uzupełnienia ww. danych, a tym samym przedstawienia kompleksowej wizji postępów w realizacji *PSBS*, uzupełniono otrzymane informacje o dane obrazujące wsparcie udzielone w 2016 r. na rzecz podmiotów z terenu objętego *PSBS* ze środków m.in. Samorządu Województwa Podkarpackiego, *RPO WP 2014-2020* i *PROW 2014-2020*. W sprawozdaniu zawarto również informacje zebrane od Departamentu Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział w Rzeszowie, a także Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Przy opracowywaniu sprawozdania korzystano również z bazy Systemu Teleinformatycznego SL 2014.

Przyjęty w *Programie* system monitoringu okazał się w praktyce trudny do wdrożenia i nie do końca adekwatny w stosunku do zakładanych w *PSBS* celów. W toku prac nad sprawozdaniem zdiagnozowano pewne obszary wymagające doprecyzowania w przyszłości, a duża ilość danych otrzymanych z różnych podmiotów, w ich ogólnym zestawieniu wykazała pewne rozbieżności.

W przypadku niektórych wskaźników gminy nie dysponowały pełnymi danymi (np. w sytuacji, gdy pewne działania mogły być realizowane zarówno przez JST, jak

również – niezależnie – przez organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, czy też mieszkańców gminy). W sytuacjach takich dane zadeklarowane przez gminy zestawiano z informacjami pozyskanymi z innych źródeł, aby uzyskać możliwie najpełniejszy obraz rzeczywistej realizacji wskaźnika.

Problematyczne okazało się także raportowanie niektórych wskaźników z uwagi na brak jakichkolwiek danych je określających na poziomie gminy, co wynika m.in. z braku formalnego obowiązku ich gromadzenia przez JST. W sytuacji takiej zwolniono gminy z ich raportowania, a obowiązek ich określenia spoczął na Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego. Powyższe zwolnienia dotyczyły łącznie 6. wskaźników. Przyjęta przez autorów sprawozdania metodologia monitoringu takich wskaźników zakładała w pierwszej kolejności ich weryfikację pod kątem zbieżności ze wskaźnikami monitorującymi *Strategię rozwoju województwa - Podkarpackie 2020* oraz *RPO WP 2014-2020* (na których zgodnie z zapisami PSBS oparty został jego system monitoringu), a kolejno w przypadku braku takiej zgodności, pozyskanie potrzebnych informacji z instytucji zewnętrznych i Departamentów UMWP, które w zakresie swoich zadań miały działania wpisujące się w dane wskaźniki, a także z bazy podpisanych umów w ramach programów operacyjnych perspektywy 2014-2020 i na ich podstawie określenie poziomu realizacji wskaźnika.

Kolejną trudnością zdiagnozowaną w toku prac nad sprawozdaniem było zestawienie ze sobą informacji pozyskanych od jednostek samorządu terytorialnego z danymi dostarczonymi przez inne instytucje (departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz instytucje zewnętrzne). Problemy wynikały z braku jednolitego sposobu wypełniania formularzy przez przedstawicieli gmin, a także różnej jakości pozyskanych danych. Wykazy sporządzane przez JST często nie zawierały wystarczająco dużo informacji, aby zidentyfikować projekty, które były brane pod uwagę do wyliczenia wskaźnika. W sytuacji takiej analizę wskaźnika oparto na danych dostarczonych przez gminy, a otrzymane informacje od innych podmiotów zamieszczono pod wskaźnikiem w charakterze uzupełnienia.

Podczas przygotowywania sprawozdania pojawiły się także wskaźniki, których nie udało się pozyskać z żadnego ww. źródła. Sytuacja taka dotyczyła np. wskaźnika „Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu”. Wskaźnik ten jest monitorowany przez Główny Urząd Statystyczny wyłącznie na poziomie województw, dodatkowo zebrane dane przez GUS opracowywane są na

podstawie próby badawczej. Tak skonstruowana metodologia zbierania informacji nie obejmuje danych na poziomie powiatu, a tym bardziej gminy. Uzyskanie jakiegokolwiek obrazu realizacji ww. wskaźnika wymagałoby każdorazowego uzyskiwania informacji z wielu źródeł m.in. Powiatowych Urzędów Pracy, programów operacyjnych, a także uczelni i podmiotów prywatnych, firm, stowarzyszeń, które zajmują się edukowaniem na różnych poziomach i prowadzeniem szkoleń. W związku z powyższym, z uwagi na nadmierne koszty weryfikacji ww. wskaźnika, a także jego niską i nieobiektywną wartość, należy rozważyć zmianę lub zawężenie go wyłącznie do danych deklarowanych przez konkretną kategorię podmiotów. Podejmując decyzję w tym zakresie należy mieć na uwadze, że podmioty te mogą mieć odmienny system monitoringu i uzyskanie danych do wyliczenia wskaźnika może być dla nich utrudnione lub niemożliwe, a ponadto pozyskanie ww. danych zawsze uzależnione będzie od autonomicznej decyzji danej jednostki.

Podkreślenia wymaga także, że wskaźniki przyjęte przez autorów *Programu* do monitorowania jego efektów podporządkowano systemowi wdrażania *SRWP 2020*, ale monitoring *Strategii* odbywa się na poziomie zbierania danych dotyczących całego województwa, bez kategoryzowania ich ze względu na powiaty, a tym bardziej na poziomie gminy.

Ww. problemów nie zidentyfikowała przeprowadzona w 2014 roku ewaluacja *Programu*, choć w raporcie ewaluacyjnym podkreślano konieczność wypracowania wskaźników pozwalających na dokonanie pomiaru bezpośrednich produktów i rezultatów powstałych w wyniku *Programu*, a także zaangażowania głównych interesariuszy w ocenę możliwości osiągania określonych wskaźników w ramach poszczególnych typów projektu. W toku prowadzonych analiz autorzy przedstawili swoje propozycje wskaźników produktów i rezultatów *PSBS*, które w dużej mierze zostały przyjęte przez Zarząd Województwa Podkarpackiego i zamieszczone w *Programie*, ale ich monitoring, jak dowodzi niniejsze sprawozdanie również napotkał trudności. Dlatego pierwsze sprawozdanie z jego realizacji powinno stanowić zaczyn do dyskusji nad zmianą lub modyfikacją systemu monitoringu *Programu*, aby wykluczyć w przyszłości jego dalsze rozbieżności. Warto rozważyć, czy wskaźniki, co do których pojawiły się problemy z ich raportowaniem powinny być zmienione, usunięte, czy też ograniczone do konkretnych grup podmiotów i katalogów działań, na których oparta zostanie ich dalsza analiza. Kluczową rolę w tej debacie powinna odgrywać Rada Programowa, albowiem stanowi ona

reprezentatywną grupę przedstawicieli różnych środowisk, z których pozyskiwano dane do przygotowania niniejszego sprawozdania. Podkreślenia wymaga, że w toku prac nad sprawozdaniem, gminy nie zgłosiły do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego żadnych barier w realizacji *Programu* ani problemów z raportowaniem wskaźników, co do których zostały zobowiązane. Można zatem przyjąć, że gminy są w posiadaniu danych na których przyszły monitoring wskaźników może być oparty. Mając na uwadze powyższe, zastanowienia wymaga także kwestia braku zmian w realizacji *Programu* w przesłanych formularzach z niektórych gmin. Możliwe, iż wynika to z faktu, że nie wszystkie gminy uczestniczące w *Programie* zainteresowane są realizowaniem każdego wskaźnika, co wynika z ich specyficznych uwarunkowań, wcześniej wyznaczonych kierunków rozwoju, a także posiadanych środków własnych i zdolności aplikacyjnych w ramach programów operacyjnych.

Analiza wskaźników

Program Strategiczny „Błękitny San” złożony jest z czterech Priorytetów: *Innowacyjna Przedsiębiorczość, Turystyka, Kapitał Ludzki i Społeczny, Środowisko i Energetyka*. Dla każdego Priorytetu został wyznaczony cel oraz zostały wskazane działania, których realizacja jest ukierunkowana na jego osiągnięcie. Do monitoringu stopnia realizacji priorytetów i działań wyznaczono wskaźniki.

Celem Priorytetu ***Innowacyjna Przedsiębiorczość*** jest tworzenie korzystnych warunków na obszarze gmin Błękitnego Sanu dla rozwoju działalności gospodarczej, a tym samym kreowania nowych, zróżnicowanych w zakresie oczekiwanych kwalifikacji pracowników, miejsc pracy, które w sposób trwały poprawią sytuację na rynku pracy i przyczynią się do wzrostu poziomu i warunków życia mieszkańców.

Priorytet *Innowacyjna Przedsiębiorczość* składa się z następujących działań:

- 1.1. Przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych,
- 1.2. Wzmocnienie bazy ekonomicznej oraz poziomu i warunków życia ludności ośrodków subregionalnych i lokalnych wraz z ich powiązaniem funkcjonalnymi z otoczeniem,
- 1.3. Wzmacnianie powiązań systemu edukacji i nauki z gospodarką poprzez wykorzystanie inicjatyw klastrowych,
- 1.4. Poprawa poziomu produktywności rolnictwa i rzemiosła.

W 2016 roku w ramach Priorytetu uzyskano następujące wskaźniki:

Priorytet PSBS	Nazwa wskaźnika	Ilość
INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	673,63 ha
	Powierzchnia utworzonych parków naukowo-technologicznych	5 305,48 m ²
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	80
	Powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją	392,03 ha
	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	159,4 km
	Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw	6
	Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych	9 016 m ²
	Liczba wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła	1

Wskaźnik Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych został osiągnięty w 2016 roku na poziomie **673,63 ha**.

Powierzchnię inwestycyjną przygotowaną dla inwestorów deklarowały: Gmina Medyka (243 ha), Miasto Przemyśl (120 ha), Gmina Zaleszany (70,27 ha) oraz Miasto Stalowa Wola (29,15 ha), Gmina Dydnia (10 ha), Miasto Sanok (31,08 ha), Miasto i Gmina Lesko (22,31 ha), Miasto i Gmina Zagórz (43,53 ha), Gmina Olszanica (18 ha), Gmina Solina (9 ha), Miasto Jarosław (56,10 ha), Miasto i Gmina Nowa Sarzyna (8,47 ha), Gmina Gorzyce (7,99 ha), Gmina Ustrzyki Dolne (2,93 ha), Gmina Czarna (0,80 ha), Gmina Krasiczyn (1 ha).

Kolejnym wskaźnikiem *Programu* mierzącym innowacyjną gospodarkę jest Powierzchnia utworzonych parków naukowo-technologicznych. Na obszarze objętym PSBS z danych otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego wynika, że jedyny Park naukowo-technologiczny funkcjonuje w Stalowej Woli. Jego powierzchnia na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła **5 305,48 m²**.

Wskaźnik Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie został osiągnięty na poziomie **80 przedsiębiorców**. Dane na podstawie których został on obliczony pochodzą z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 (stan na 31 grudnia 2016 r.) prowadzonego przez Ministerstwo Rozwoju (Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa) i dotyczą monitoringu następujących programów: *Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020*, *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*, *Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020*,

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Ponadto z danych dostarczonych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wynika, że instytucja ta udzieliła trzem przedsiębiorcom z terenu oddziaływania *Programu* pożyczki na łączną kwotę 13 925 285 zł w ramach pomocy publicznej „de minimis”.

Wskaźnik Powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją¹ wynosi **392,03 ha**. Gmina Solina wykazuje, że na dzień 31 grudnia 2016 roku posiadała 112,40 ha powierzchni objętych rewitalizacją, Gmina Żurawica 51,34 ha, Gmina Stubno 10 ha, Stalowa Wola 135,81 ha, Gmina Gorzyce 82 ha, Miasto i Gmina Sieniawa 0,48 ha.

Wskaźnik Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg², monitoruje jakość i warunki przemieszczania się ludzi na terenie objętym oddziaływaniem *Programu*. Wskaźnik ten w 2016 roku wynosił **159,4 km**. Gmina Lutowska wykazała w sprawozdaniu za 2016 rok zmodernizowanie 0,9 km drogi³. Gmina Czarna zrealizowała inwestycje o łącznej długości 1,3 km⁴, Gmina Solina - 3,5 km drogi⁵, Gmina Baligród - 0,9 km⁶, Gmina Lesko - 2,2 km⁷, Gmina Sanok - 9,8 km⁸,

¹ Obszar objęty rewitalizacją oznacza obszar, dla którego opracowano i wdraża się program rewitalizacji, w tym cały, lub część obszaru w sytuacji kryzysowej.

² W *Sprawozdaniu* zostały zamieszczone dane dotyczące dróg gminnych i wojewódzkich przebiegających przez teren objęty oddziaływaniem *Programu*. *Sprawozdanie* nie obejmuje dróg powiatowych ze względu na brak uczestnictwa starostw powiatowych w przygotowywaniu *Programu Strategicznego „Błękitny San”*. Jako modernizację lub przebudowę nie należy rozumieć rutynowego utrzymania drogi. Wskaźnik uwzględnia drogi przebudowane ze środków własnych JST, funduszy celowych oraz dotacji z Funduszy Europejskich.

³ Całościowa kwota inwestycji wynosiła 235 196 zł i pochodziła z budżetu własnego oraz *Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych*.

⁴ Inwestycje polegały na: przebudowie odcinka drogi gminnej w miejscowości Czarna Dolna za kwotę 48 744,90 zł (budżet własny oraz środki *Programu Usuwania skutków klęsk żywiołowych*); budowie i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych w obrębie Czarnej Górnej za kwotę 39 132,45 zł (budżet własny oraz Wojewody Podkarpackiego w ramach *Programu Modernizacja dróg dojazdowych do pól*); remont mostu w miejscowości Czarna Dolna za kwotę 55 238,81 zł (budżet własny oraz środki *Programu Usuwania skutków klęsk żywiołowych*).

⁵ Inwestycja o długości 1,26 km została sfinansowana w ramach *Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019* w 50% wartości (kwota 262 011 zł). Dodatkowo gmina wykonała inwestycje ze środków własnych o długości 2,24 km.

⁶ Drogi zostały przebudowane za kwotę 416 080 zł w ramach *Programu Usuwania skutków klęsk żywiołowych*.

⁷ Inwestycje kosztowały 597 690 zł, źródłem finansowania były środki własne gminy, dotacja celowa na usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

⁸ Inwestycje kosztowały 1 159 904 zł i były związane z remontem dróg poscaleniowych w Strachocinie i Mrzygłodzie, remontem dróg powodziowych, asfaltowaniem dróg (dofinansowanie ze środków Lasów Państwowych), przygotowaniem nakładek (dofinansowanie ze środków Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa), przebudową przepustu w ciągu drogi w miejscowości Dobra (dofinansowanie ze środków Lasów Państwowych).

Gmina Dubiecko - 2,6 km⁹, Gmina Krzywczyna - 3,4 km¹⁰, Miasto Przemyśl - 2 km¹¹, Gmina Gorzyce - 1,8 km¹², Miasto i Gmina Nowa Sarzyna - 7 km drogi¹³, Gmina Radomyśl nad Sanem - 6,7 km dróg¹⁴, Gmina Zaleszany - 10,4 km¹⁵, Gmina Fredropol - 2,8 km¹⁶, Gmina Żurawica - 2,45 km¹⁷, Gmina Medyka - 3,8 km¹⁸, Gmina Stubno - 3 km¹⁹, Miasto Radymno - 0,4 km²⁰, Gmina Radymno - 4,2 km²¹, Miasto

⁹ Wartość inwestycji wynosiła 506 622,74 zł na którą składało się wsparcie w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020* w wysokości 63,63%.

¹⁰ Inwestycje były zlokalizowane w następujących miejscowościach: Reczpol - 709 m. b., Skopów - 1 094 m.b., Ruszelczyce - 673 m. b., Krzywczyna - 546 m. b., Wola Krzywiecka - 195 m. b., Babice - 103 m. b.

¹¹ Łączna kwota inwestycji wynosiła 3 601 550 zł Miasto Przemyśl zrealizowało następujące inwestycje: Rozbudowa drogi powiatowej nr 1820 R - ulica Buszkowicka (koszt zadania wynosił 2 207 239,56 zł, w tym środki własne Gminy Miejskiej Przemyśl w wysokości 1 104 621,56 zł i środki budżetu państwa 1 102 618 zł pozyskane w ramach *Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019*; Przebudowa drogi gminnej nr 120543 R - ulica Skorupki (koszt zadania wynosił 99 761,36 zł i sfinansowany został z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl); Remont drogi krajowej nr 28 - ulice: Mickiewicza i Dworskiego (koszt zadania wynosił 719 703,39 zł, w tym budżet Gminy Miejskiej Przemyśl 232 387,39 zł i środki budżetu państwa 487 316 zł w ramach Rezerwy Subwencji Ogólnej); Remont dróg powiatowych nr 2142 R i 2136 R - ulice: Katedralna i Żeromskiego (koszt zadań wynosił 440 534,95 zł sfinansowany z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl); Remont drogi gminnej nr 120697 R - ulice: Wandy i Pelczara (koszt zadania wynosił 134 311,13 zł i sfinansowany został z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl).

¹² Przebudowa drogi gminnej (ul. 3 Maja, ul. Słoneczna) w Gorzycach (kwota 572 742,77 zł - środki własne gminy); Remont drogi „Na Bęca” w Trześni (kwota 23 808,65 zł - środki własne gminy); Przebudowa drogi gminnej (ul. Por. Sarny) w Gorzycach (kwota 146 361,11 zł - środki własne gminy); Przebudowa chodników przy drodze gminnej (na odcinku ul. Ks. A. Osetka) w Gorzycach (kwota 127 282,00 zł - środki własne gminy); Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Gorzycach (kwota 115 068,32 zł - dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych i środki własne gminy).

¹³ Wartość inwestycji wynosiła 2 703 605 zł.

¹⁴ W wykazanym odcinku przebudowano 2,1 km (przebudowa drogi Wola Rzeczycka - Turki - Szkoła etap I, inwestycja o wartości 259 302,52 zł sfinansowana z budżetu gminy); przebudowano drogę gminną w miejscowości Chwałowice o wartości 99 198,89 zł z budżetu gminy). Pozostałe remonty były o wartości 953 096,67 zł.

¹⁵ Łączna wartość wynosiła 1 680 025 zł.

¹⁶ Inwestycje polegały na: Przebudowie drogi gminnej w Fredropolu kolonia Kormanice; Naprawie i remoncie dróg gminnych w Koniuszkach - wartość inwestycji 5 034,57 zł (w całości środki własne gminy); Przebudowie drogi gminnej Młodowice Sierakośce w Młodowicach oraz remoncie drogi gminnej Młodowice Kłokowice; Remoncie drogi w Kłokowicach o wartości 4 000 zł (w całości środki własne gminy); Remoncie drogi Młodowicach o wartości 2 500 zł (w całości środki własne gminy); Przebudowie drogi w Książkach o wartości 77 947,30 zł przy wsparciu środków MSWiA (60 000,00 zł otrzymane w ramach *Programu Usuwania Skutków Kłesk Żywiolowych*).

¹⁷ Gmina Żurawica zmodernizowała nawierzchnię asfaltową na odcinku Żurawica – Orzechowce (za kwotę 94 010,00 zł ze środków *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*) oraz nawierzchnię asfaltową ul. Różanej w Żurawicy (za kwotę 304 693,00 zł ze środków *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*).

¹⁸ Inwestycje polegały na przebudowie: drogi gminnej Medyka - Torki; drogi gminnej Medyka Osiedle położonej w miejscowości Medyka; drogi gminnej Medyka Stadion - Stary Urząd położonej w miejscowości Medyka; drogi gminnej Medyka Urząd położonej w miejscowości Medyka. Projekt ten był współfinansowany w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*. Całkowita wartość projektu wynosiła 2 418 944,65 zł, natomiast dofinansowanie stanowiło 1 539 174,00 zł.

¹⁹ Inwestycje były sfinansowane z *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* oraz ze środków własnych.

²⁰ Wartość inwestycji wynosiła 386 320,32 zł.

²¹ Wartość inwestycji wynosiła 547 965 zł.

Jarosław - 3,1 km²², Gmina Jarosław - 11,5 km²³, Gmina i Miasto Nisko - 10,6 km²⁴, Miasto Stalowa Wola - 1,9 km, Gmina Leżajsk - 13,7 km²⁵, Gmina Olszanica - 1,3 km, Miasto i Gmina Zagórz - 8,2 km, Miasto Sanok - 7,3 km, Gmina Krasiczyn - 7 km, Gmina Wiązownica - 11,5 km, Gmina Krzeszów - 1,9 km, Gmina Pysznica - 6,7 km, Gmina Cisna - 0,9 km, Miasto i Gmina Sieniawa - 10 km.

Przez teren gmin objętych *Programem Strategicznym „Błękitny San”* przebiegają drogi wojewódzkie. Z danych dostarczonych przez Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego UMWP wynika, że w 2016 roku przebudowano **6,6 km** dróg wojewódzkich za łączną kwotę **3 479 922,65 zł**. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia tabela nr 4.

---

²² Został on zrealizowany dzięki następującym inwestycjom: Budowa dróg lokalnych w Jarosławiu: ul. Przemysłowa i ul. Chrobrego, długość drogi 468 m, całkowita wartość zadania wynosiła 2 152 558,89 zł - w tym 1 038 632,00 zł stanowiło dofinansowanie z Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w ramach *Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016 – 2019*, a 1 113 926,89 zł ze środków własnych; Modernizacja ul. Wyspiańskiego: długość drogi - 98 m za kwotę 105 354,95 zł; Ulica (boczna) Ks. Jakuba Makary – wymiana nawierzchni drogi wraz z remontem studzienki odpływowej - długość drogi: 65 m za kwotę 19 542,00 zł; Modernizacja ul. Siarczyńskiego - długość drogi 280 m, za kwotę 206 411,06 zł; Modernizacja ul. Sowińskiego, długość drogi 436 m za kwotę 200 000,00 zł; Modernizacja ul. Zgody: długość drogi - 35 m za kwotę 4 160 zł; Budowa łącznika ul. Pełkińska – Pogodna, długość drogi - 164 m za kwotę 69 757,67 zł; Modernizacja ul. Anny Jenke długość drogi - 350 m. b. za kwotę 229 438,84 zł; Budowa łącznika od ul. Grottgera do ul. Siemieńskiego długość drogi - 72 m.b. za kwotę 78 476,02 zł; Budowa drogi bocznej ul. Konfederackiej długość drogi 195 m. b. za kwotę 64 775,79 zł; Modernizacja drogi wewnętrznej gminnej dz. Nr 2872 o długości 105 m. b. za kwotę 125 538,72 zł; Modernizacja ul. Burmistrza Jerzego Matusza na długość 280 m za kwotę 64 080,79 zł; Modernizacja ul. Sandomierskiej na długości 330 m. b. za kwotę 158 466,71 zł; Modernizacja ul. Bocznej Słonecznej na długości 230 m. b. za kwotę 58 196,84 zł. Wszystkie powyższe inwestycje zostały sfinansowane ze środków własnych Miasta Jarosław.

²³ Wskaźnik został osiągnięty dzięki pracom wykonanym na drogach gminnych, które dotyczyły głównie przebudowy nawierzchni dróg, budowy chodników oraz budowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Koszt powyższych prac, które zostały sfinansowane ze środków własnych gminy wynosił 1 569 839,00 zł. Gmina dofinansowała również przebudowę dróg powiatowych oraz budowę chodników przy drogach gminnych w miejscowościach: Wola Buchowska, Surochów, Sobiecin, Tuczemy na kwotę 282 401,00 zł.

²⁴ Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 1,5 mln zł z *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*, środków przeznaczonych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej.

²⁵ Inwestycje były podzielone na 1,5 km a sfinansowane z dotacji w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* wynoszącej 433 870 zł; 2,8 km - z dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych związanych z remontem i odbudową obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej, w tym na przeciwdziałanie skutkom takich zdarzeń w przyszłości za kwotę 567 689 zł; 3,3 km drogi za kwotę 856 573 zł - w ramach dotacji *Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019*; 5,9 km drogi za kwotę 1 734 683,68 zł pochodzącą z budżetu własnego.

Tabela nr 4. Wykaz przebudowanych dróg wojewódzkich w 2016 roku.

Lp.	Zadanie	Długość (m)	Gmina	Wartość zadania (zł)	Dofinans. Gminy (zł)	Środki Woj. (zł)
1	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 w km 213+860 – 214+810 w m. Jabłonka	950	Dydnia	294 872,33	64 125,00	230 747,33
2	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 w km 217+240 – 218+190 w m. Niebocko	950	Dydnia	261 647,94	64 125,00	197 522,94
3	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 858 w km 10+960 – 11+910 w m. Ulanów	950	Miasto i Gmina Ulanów	222 467,57	0,00	222 467,57
4	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 870 w km 10+580 – 10+860 w m. Nielepkowice	280	Wiązownica	558 554,27	154 000,00	404 554,27
5	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 870 w km 11+755 – 13+000 w m. Wiązownica	1 225	Wiązownica	739 732,43	165 000,00	574 732,43
6	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 872 w km 61+300 – 61+560 w m. Nisko	260	Miasto i Gmina Nisko	255 323,38	111 344,00	143 979,38
7	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 894 w km 9+070 – 9+850 oraz w km 10+513 – 10+720 w m. Myczków – Polańczyk – Gmina Solina, realizowana w ramach zadania z RPO WP 2014 – 2020 pn. „Przebudowa /rozbudowa DW 895 na odcinku Solina – Myczków i DW 894 na odcinku Hoczew – Polańczyk”.	800	Solina	728 323,39	0,00	728 323,39
Razem		6 552	-	3 479 922,65	622 719,00	2 857 203,65

Źródło: Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego UMWP.

Z danych dostarczonych przez Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP wynika, że na inwestycje związane z budową i modernizacją dróg dojazdowych do gruntów rolnych **udzielono dotacji celowych 40. gminom** wchodzącym w skład *Programu* na łączną kwotę **2 621 979 zł**. Należy zauważyć, że część tej kwoty mogła zostać wykazana w formularzach gmin, jako środki pozyskane z instytucji zewnętrznych.

Wskaźnik Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw monitorowany jest na podstawie danych dostarczonych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W 2016 roku został osiągnięty na poziomie **6 grup**.

Grupa Producentów Warzyw „POLTINO” Sp. z o.o., działająca w Leżajsku uzyskała wsparcie w wysokości 121 735,38 zł, Spółdzielnia KRES-DROB, funkcjonująca w Makowisku otrzymała 303 979,52 zł. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udzieliła dotacji Spółdzielczej Grupie Producentów Zbóż i Rzepaku w Nizinach w kwocie 112 539,03 zł, Spółdzielni Producentów Zbóż i Rzepaku „FARMER” - 174 368,50 zł, MAX-IMPEX Sp. z o.o. - 17 668,42 zł oraz Przemyskiej Pasiece MIŚ Sp. z o.o. - 56 366,85 zł.

Wskaźnik Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych został osiągnięty na poziomie **9 016 m²**. Gmina Czarna w 2016 roku wsparła Giełdę Produktu Lokalnego o powierzchni 5 000 m², Miasto i Gmina Sieniawa przebudowała targowisko o powierzchni 4 016 m² w miejscowości Sieniawa za kwotę 1 445 807,81 zł z czego 881 590 zł stanowiła dotacja z PROW.

Na podstawie przesłanych informacji przez gminy PSBS wynika, że na terenie objętym *Programem* w 2016 roku Wsparcia na rzecz centrów szkolenia i promocji rzemiosła udzieliła Gmina Czarna wspierając organizacyjnie, osobowo oraz finansowo Bieszczadzki Festiwal Sztuk.

Podsumowując priorytet *Innowacyjna przedsiębiorczość* należy stwierdzić, iż jest on właściwie wdrażany, choć realizacja niektórych wskaźników nie zawsze powiązana jest z aktywnością Zarządu Województwa Podkarpackiego i gmin objętych *Programem*.

Wskaźniki Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie oraz Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw uzależnione są od aktywności oraz skuteczności w aplikowaniu o dofinansowanie lokalnych producentów i przedsiębiorców, dlatego aby wesprzeć realizację wskaźnika należy mocniej ukierunkować działania promocyjno-informacyjne w zakresie możliwych do pozyskania środków unijnych dla firm i producentów działających na terenie gmin objętych *Programem*.

Z kolei wartości wskaźników dokumentujących powierzchnię przygotowanych terenów inwestycyjnych i obszarów objętych rewitalizacją, a także długości

przebudowanych/zmodernizowanych dróg najprawdopodobniej związane są z możliwością pozyskiwania środków unijnych w ramach organizowanych konkursów z programów operacyjnych perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Niewątpliwie realizacja tych wskaźników stanowi dowód poszukiwania przez gminy nowych ścieżek rozwoju, dążenia do lepszego skomunikowania z pozostałą częścią regionu, a także otwartości na potencjalnych inwestorów.

Wskaźnik dotyczący liczby wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła, pomimo walorów turystycznych i tradycji rzemieślniczych gmin Błękitnego Sanu zdiagnozowany został na bardzo niskim poziomie. Podobnie wskaźnik przedstawiający wsparcie dla targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych, których realizację wykazały tylko dwie gminy objęte PSBS. Obszary te wymagają dalszych analiz, aby móc jednoznacznie określić przyczyny tak niskiego poziomu realizacji wskaźnika.

Mając na uwadze powyższe, z uwagi na zaplanowane w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* oraz *Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* konkursy i formy wsparcia w które wpisują się wszystkie ww. wskaźniki można założyć, że w kolejnym sprawozdaniu poprawi się ich poziom realizacji.

Celem Priorytetu **Turystyka** jest wspieranie rozwoju gospodarki i przemysłu turystycznego wykorzystujących walory środowiskowo-krajobrazowe oraz obiekty dziedzictwa kulturowego obszaru gmin Błękitnego Sanu. Priorytet ten składa się z czterech działań:

- 2.1. Rozwój i dywersyfikacja produktów turystycznych wraz ze zintegrowaną promocją,
- 2.2. Tworzenie wyspecjalizowanych klastrów turystycznych,
- 2.3. Skoordynowany rozwój zagospodarowania oraz poprawa funkcjonowania infrastruktury turystycznej,
- 2.4. Rewitalizacja, ochrona oraz promocja obiektów dziedzictwa kulturowego.

W 2016 roku w ramach Priorytetu uzyskano następujące wskaźniki:

Priorytet PSBS	Nazwa wskaźnika	Ilość
TURYSTYKA	Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych	21
	Liczba wspartych klastrow turystyczno-rekreacyjnych	4
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej	45
	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	37
	Wzrost liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	29,54%

Wskaźnik Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych został osiągnięty na poziomie **21 produktów**²⁶. Miasto Sanok wsparło 6 produktów turystycznych w ramach projektu „Szlak ikon” na które pozyskało środki w wysokości 200 tys. zł. Gmina Krasieczyn wsparła 1 produkt polegający na realizacji projektu dotyczącego trasy rowerowej na który pozyskała 600 tys. zł ze środków Unii Europejskiej. Z danych otrzymanych z Miasta Przemyśl wynika, że ta jednostka w 2016 r. tworzyła lub rozwijała 4 produkty turystyczne²⁷. Miasto Jarosław wsparło 3 produkty turystyczne w ramach dwóch projektów: szlak turystyczny „Szlak Rakoczego” na który przeznaczono środki własne w wysokości 15 114,27 zł oraz szlak turystyczny „Via Reginea” na który wydatkowano środki z budżetu gminy w wysokości 20 407,25 zł. Miasto Stalowa Wola wsparło 2 produkty turystyczne we współpracy z Podkarpacką Regionalną Organizacją Turystyczną, a Gmina Olszanica oraz Gmina Czarna wsparły po 1 produkcie. Gmina Ustrzyki Dolne wsparła 3 produkty turystyczne: jarmark Bożonarodzeniowy, zmodernizowanie i odnowienie

²⁶ Za produkt turystyczny rozumie się wszystkie dobra i usługi z których korzysta konsument w związku z wyjazdem ze stałego miejsca zamieszkania, np. infrastrukturalne atrakcje turystyczne, imprezy plenerowe itp.

²⁷ Produkty wykazane w sprawozdaniu przez Miasto Przemyśl to zagospodarowanie trasy od Bramy Sanockiej Dolnej przez obiekt forteczny Bramę Sanocką Górną i mur obronny, Fort Trzy Krzyże do Bramy na Zniesieniu oraz rewitalizacja drogi fortecznej Kruhel Wielki - Prałkowce w ramach projektu „Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej - etap I (obecnie w Bramie Sanockiej Dolnej funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej prowadzony przez Przemyskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dobrego Wojaka Szwejka przy wsparciu finansowym z budżetu miasta które w 2016 roku wyniosło 10 000 zł). Miasto Przemyśl dofinansowało również Podziemną Trasę Turystyczną przeznaczając 114 000 zł dla Przemyskiego Oddziału PTTK za obsługę podziemi. Kolejnym produktem turystycznym było „Święto Fajki” – impreza promująca tradycję przemyskich fajkarzy na które z budżetu miasta przeznaczono 10 000 zł (liczba uczestników imprezy wyniosła 5 000). „Festiwal Rowerowy Bike Town Przemyśl” to kolejny produkt turystyczny który Miasto wsparło kwotą 40 000 zł (liczba uczestników 10 000).

szlaków spacerowych na terenie gminy Ustrzyki Dolne, a także powstanie tarasu widokowego przy Pomniku Lotników w Ustjanowej Górnej.

Wskaźnik Liczba wspartych klastrów turystyczno-rekreacyjnych w 2016 roku został osiągnięty na poziomie **4 klastrów**. Miasto Sanok wsparło Sanocki Klaster Turystyczno Kulturalny, Miasto Przemyśl dofinansowało kwotą 2 000 zł Przemyski Klaster Turystyczny (którego koordynatorem jest Fundacja Kresowe Centrum Nauki i Rozwoju „Perła Galicji”) i wspólnie zorganizowano imprezę „Światowy Dzień Turystyki”. Miasto Jarosław wsparło w formie niefinansowej Regionalny Klaster Ekonomii Społecznej i Innowacji, a Gmina Olszanica wsparła jeden klaster.

Kolejny wskaźnik Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej został osiągnięty na poziomie **45 obiektów**. Na podstawie danych dostarczonych przez uczestników *Programu* wygląda on następująco: Gmina Solina wsparła 3 obiekty sportowo - rekreacyjne w szkołach w Bóbrce, Wołkowyi i Berezce na które pozyskała środki w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* w wysokości 873 041,20 zł. Gmina Olszanica wsparła 1 obiekt infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej, podobnie jak Gmina Krasiczyn. Gmina Lesko wsparła 2 obiekty polegające na budowie basenu zewnętrznego na terenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Lesku (wartość zadania wynosiła 2 825 000 zł i została sfinansowana ze środków własnych Sport-Lesko Sp. z o.o.) oraz drugi projekt polegający na przebudowie boiska sportowego w miejscowości Bezmiechowa Górna (wartość zadania wynosiła 336 181,42 zł i została sfinansowana ze środków własnych gminy w wysokości 168 091,42 zł oraz dotacji Ministerstwa Sportu i Turystyki wynoszącej 168 090 zł). Gmina Sanok wsparła 2 projekty z własnego budżetu dotyczące siłowni zewnętrznej w miejscowościach Trepcza i Wujskie na kwotę 44 427 zł. Natomiast Miasto Sanok wsparło 3 obiekty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Miasto Przemyśl wsparło 5 obiektów²⁸, Gmina Gorzyce

²⁸ Miasto Przemyśl wsparło obiekty infrastruktury turystycznej i sportowo- rekreacyjnej w ramach następujących inwestycji: Rozbudowa Obiektu Lekkoatletycznego Juwenia w Przemyślu (wydatki poniesione w 2016 r. wyniosły 1 568 094,20 zł, w tym dofinansowanie w wysokości 350 000 zł pochodziło ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach *Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej*; Park Rekreacyjno - Sportowy „Kmiecie”; Aktywne społeczeństwo Przemyśla (boisko wielofunkcyjne przy ul. Focha); Wielopokoleniowy park wypoczynku, sportu i rekreacji przy ul. Bohaterów Getta. Łączna wartość wyżej wymienionych czterech zadań wyniosła 1 206 774,15 zł, w tym 394 000 zł pozyskano ze środków Fundacji Rozwoju Kultury Fizycznej z Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach *Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej*. Dodatkowo Miasto utworzyło nowoczesną bazę sportowo - integracją społeczeństwa Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 ze środowiskiem lokalnym.

zrealizowała projekt: „Budowa trybuny wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy boisku LZS Sokolniki w miejscowości Sokolniki” za kwotę 108 900 zł ze środków budżetu gminy. Gmina Zaleszany zmodernizowała ze środków własnych plac zabaw w Pilchowie na kwotę 46 199,99 zł. Miasto Radymno w ramach wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej wykazało Plac zabaw przy ul. Kolejowej na którego środki pochodziły z budżetu gminy w wysokości 18 077,72 zł. Gmina Radymno wsparła 1 projekt na kwotę 741 827,94 zł, którego dofinansowanie ze środków Ministerstwa Sportu wynosiło 370 913,00 zł. Natomiast Gmina Leżajsk wykazała 2 obiekty sfinansowane ze środków własnych: Modernizacja stadionu we wsi Wierzawice na kwotę 98 871,39 zł oraz Budowa zadaszenia i montaż krzesełek na stadionie piłkarskim w Starym Mieście w kwocie 44 353,74 zł. W przesłanym sprawozdaniu Gmina Jarosław wyszczególniła 1 projekt dotyczący Budowy boiska sportowego wielofunkcyjnego w Pełkiniach zrealizowany na kwotę 368 689,77 zł w ramach którego 120 000 zł stanowiło dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki. Miasto Jarosław w ramach omawianego wskaźnika wykazało 7 obiektów²⁹, Miasto i Gmina Nisko wsparła projekt zatytułowany „Boisko wielofunkcyjne, siłownia terenowa i plac zabaw na osiedlu Malce w Nisku” na które pozyskała dofinansowanie w wysokości ok. 84 tys. z Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej. Natomiast Stalowa Wola wsparła 4 obiekty³⁰, Gmina Wiązownica wsparła 5 obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej, a Gmina Czarna wsparła 1 obiekt (stadion sportowy wraz z infrastrukturą w Czarnej dotacją w wysokości 26 000,00 zł). Gmina Ustrzyki Dolne zadeklarowała wsparcie 3 obiektów w ramach projektów: Budowa zaplecza sanitarnego na trasach narciarstwa biegowego i Nordic Walking

---

²⁹ Były to następujące obiekty: Park wspinaczkowy w ogródku jordanowskim i doposażenie placu dla potrzeb dzieci z niepełnosprawnością ruchową w Parku im. Bohaterów Monte Cassino (wartość inwestycji 499 647,71 zł); Modernizacja placu zabaw dla dzieci i boiska sportowego na os. Kopernika (wartość inwestycji 337 053,03 zł); Modernizacja placu zabaw dla dzieci i boiska sportowego na os. Braci Prośbów (wartość inwestycji 203 988,39 zł); Rozbudowa placu zabaw dla dzieci na os. Słonecznym (wartość inwestycji 145 945,95 zł); Budowa placu zabaw dla dzieci na os. Pułaskiego (wartość inwestycji 115 634,85 zł); Budowa siłowni zewnętrznej dla dorosłych na os. Kopernika (wartość inwestycji 65 187,99 zł). Łączna wartość w/w zadań wyniosła 1 367 457,92 zł w tym środki własne Gminy Miejskiej Jarosław stanowiły 1 267 457,92 zł, a dotacja z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej z Ministerstwa Sportu i Turystyki 100 000 zł. Zmodernizowano również Stadion JKS przy ul. Bandurskiego w Jarosławiu za kwotę 198 739,63 zł ze środków własnych.

³⁰ Obiekty zostały wsparte w ramach następujących projektów: „Budowa bieżni prostej 4 torowej 80 m przy kompleksie Moje Boisko - Orlik 2012 przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 2 ul. Wojska Polskiego 9 w Stalowej Woli”, „Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego przy Gimnazjum Nr 2 w Stalowej Woli”, „Modernizacja boiska na osiedlu Piaski w Stalowej Woli wraz z infrastrukturą towarzyszącą”.

w Ustjanowej Górnej; Przebudowa zaplecza socjalno-sanitarnego dla stadionu sportowego w Ustrzykach Dolnych; Modernizacja boiska sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy ZSP Nr 1 w Ustrzykach Dolnych.

Wskaźnik Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem został osiągnięty w 2016 roku na poziomie **37 zabytków**. Gmina Zagórz wsparła dawny Klasztor Karmelitów Bosych w Zagórzu pozyskując dotację w wysokości 118 986,01 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 79 049,69 zł ze środków Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i 20 000,00 zł z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego. Miasto Sanok wsparło 19 zabytków przez bieżące utrzymanie obiektów miejskich będących na liście obiektów zabytkowych, Miasto Przemyśl wsparło 3 obiekty³¹, Gmina Żurawica wsparła Polski Dom Katolicki dotacją z własnego budżetu w wysokości 20 000 zł oraz dodatkowo pozyskano 35 000 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Gmina Jarosław dofinansowała Renowację części kościoła pw. Św. Michała Archaniola w Surochowie (wpisanego na listę zabytków) w kwocie 30 000 zł. Natomiast Miasto Jarosław wsparło 3 zabytki³², Stalowa Wola wsparła 2 zabytki³³, Gmina Solina wsparła 1 obiekt, Gmina Krasieczyn 1 obiekt, a Gmina Olszanica 5 zabytków.

Ponadto z informacji przedstawionych przez Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP w ramach rewitalizacji, ochrony oraz promocji obiektów dziedzictwa kulturowego wsparcie ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego uzyskało 38 podmiotów (parafie, samorządowe instytucje kultury,

---

³¹ Obiekty zostały wsparte w ramach dwóch inwestycji: Modernizacja Kaplicy Cmentarnej na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Słowackiego w Przemyślu (wartość zadania 139 440,07 zł, w tym 89 000 zł stanowiła dotacja Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i 50 000 zł dotacja Marszałka Województwa Podkarpackiego, a 440,07 zł pochodziło z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl) oraz Prace remontowo - konserwatorskie odcinka nr 5 miejskich murów obronnych przy ul. Basztowej 10, które kosztowały 22 495,16 zł, w tym 15 000 zł stanowiła dotacja Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a 7 495,16 zł dołożył budżet Gminy Miejskiej Przemyśl.

³² Zabytki zostały wsparte w ramach projektów: Remont i konserwacja Bramy Krakowskiej za kwotę 218 948,27 zł, w tym 77 572,93 zł stanowiła dotacja Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a 141 375,34 zł środki własne; Remont ceglano-murów oporowych przy ul. Podgórze za kwotę 454 400,40 zł, w tym 80 000,00 zł stanowiła dotacja Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a 374 400,40 zł środki własne; Remont z konserwacją pomnika nagrobnego Edwarda Rokiczana na Nowym Cmentarzu Komunalnym, pomnik nagrobny Lakatosy Antali na Starym Cmentarzu Komunalnym, grobowiec rodziny Ostrowskich i Wojciechowskich na Starym Cmentarzu Komunalnym za kwotę 25 758,18 zł, która została pokryta ze środków własnych Gminy Miejskiej Jarosław.

³³ Był to Cmentarz parafialny parafii rzymsko katolickiej pod wezwaniem Matki Bożej Szkapleżnej przy ul. Klasztornej w Stalowej za kwotę 9 000,00 zł oraz Muzeum regionalne za 313 000,00 zł. Obie inwestycje zostały sfinansowane z własnego budżetu.

stowarzyszenia, zakony, osoby fizyczne oraz jednostki samorządu terytorialnego z obszaru objętego *Programem*) na łączną kwotę **1 789 322 zł**. Szczegółowy wykaz podmiotów przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Wykaz podmiotów, które uzyskały wsparcie w ramach rewitalizacji, ochrony oraz promocji obiektów dziedzictwa kulturowego ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego.

Lp.	Nazwa podmiotu	Lokalizacja (gmina)	Kwota (zł)
1.	Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku	m. Sanok	118 658
2.	Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu	m. Przemyśl	38 214
3.	Centrum Kulturalne w Przemyślu	m. Przemyśl	226 800
4.	Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszczykach	Żurawica	87 000
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha w Bielinach	Ulanów	20 000
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha w Bachórze	Dubiecko	20 000
7.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Wawrzyńca w Dynowie	m. Dynów	15 000
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowstąpienia Pana Jezusa w Górzance	Solina	48 000
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Hoczwi	Lesko	20 000
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Polski w Jarosławiu	m. Jarosław	15 000
11.	Klasztor Sióstr Benedyktynek w Jarosławiu	m. Jarosław	120 000
12.	Zgromadzenie Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP Dom Zakonny w Jarosławiu	m. Jarosław	30 000
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała Kolegiata w Jarosławiu	m. Jarosław	20 000
14.	Ośrodek Kultury i Formacji Chrześcijańskiej im. Służebnicy Bożej Anny Jenke w Jarosławiu	m. Jarosław	100 000
15.	Klasztor Znalezienia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych w Kalwarii Pałacowskiej	Fredropol	100 000

16.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Krasiczynie	Krasiczyn	10 000
17.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Krzeszowie	Krzeszów	10 000
18.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Krzywczu	Krzywcza	100 000
19.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Lesku	Lesko	30 000
20.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętej Trójcy w Leżajsku	Leżajsk	40 000
21.	Klasztor oo. Bernardynów w Leżajsku	Leżajsk	50 000
22.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Stanisława Bp. I M. w Lutowiskach	Lutowiska	30 000
23.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archaniola w Michałowie	g. Radymno	20 000
24.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny w Manasterzu	Wiązownica	20 000
25.	Przemyska Kapituła Metropolitalna Obrządku Łacińskiego w Przemyślu	m. Przemyśl	50 000
26.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciela w Przemyślu	m. Przemyśl	50 000
27.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciela w Przemyślu	m. Przemyśl	50 000
28.	Klasztor św. Marii Magdaleny Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych w Przemyślu	m. Przemyśl	20 000
29.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pysznicy	Pysznica	20 000
30.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra i Pawła w Ryszkowej Woli	Wiązownica	50 000
31.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Radymnie	m. Radymno	65 000
32.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Boboli w Starym Mieście	g. Leżajsk	20 000
33.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa w Tarnawcu z siedzibą w Kuryłówce	Kuryłówka	10 000
34.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Bieszczadzkiej w Ustrzykach Dolnych	Ustrzyki Dolne	10 000

35.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Wietlinie	Laszki	85 000
36.	Małgorzata Smolińska Ustrzyki Dolne	Ustrzyki Dolne	10 000
37.	Gmina Miejska Przemyśl	m. Przemyśl	40 650
38.	Miasto i Gmina Zagórz	Zagórz	20 000

Źródło: Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP.

Wskaźnik Wzrost liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne **wzrósł o 29,54%**. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6. Wzrost/spadek liczby odwiedzin miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne na terenie PSBS.

Nazwa gminy	Wzrost/spadek liczby odwiedzin
Solina	20 000
Lesko	27 100
Miasto Sanok	150 000
Krasiczyn	7 000
Miasto Przemyśl	5 262
Żurawica	15 000
Olszanica	40 000
Miasto Jarosław	22 425
Stalowa Wola	5 432
Miasto i Gmina Zagórz	- 2 998 ³⁴
Ustrzyki Dolne	6 500

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

³⁴ Dane dotyczą monitoringu liczby odwiedzin w 2016 r. dawnego Zespołu Klasztorne Karmelitów Bosych w Zagórz w. danych dostarczonych przez Urząd Miasta i Gminy Zagórz w oparciu o własny pomiar.

Należy dodać, że Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP zorganizował w 2016 roku jeden konkurs ofert na zadania związane z turystyką. W ramach ogłoszonego konkursu wnioski złożyło 8 podmiotów z terenu objętego *Programem Strategicznym „Błękitny San”*, z których 6 otrzymało dofinansowanie na łączną kwotę **88 547 zł**.

Tabela nr 7. Wykaz organizacji, które otrzymały dofinansowanie z Departamentu Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP na zadania związane z turystyką.

Nazwa organizacji	Kwota (zł)
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Ziemia Sanocka” w Sanoku	18 000
Caritas Diecezji Rzeszowskiej - Ośrodek w Myczkowcach	19 000
Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział im. Dr Mieczysława Orłowicza w Przemyślu	10 447
Stowarzyszenie Rozwoju Wetliny i Okolic	13 000
Stowarzyszenie USTYAN	16 000
Lokalna Organizacja Turystyczna „Bieszczady”	12 100

Źródło: Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP.

Podsumowując priorytet *Turystyka* należy stwierdzić, że wszystkie wskaźniki założone w tym obszarze są realizowane, a osiągnięte wyniki są na dobrym poziomie.

Podkreślenia wymaga, że spośród wskazanych w *Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020* głównych atrakcji turystycznych regionu, pięć z nich położonych jest na terenie oddziaływania *Programu* a liczba turystów je odwiedzających monitorowana jest z poziomu *Strategii*. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w tabeli nr 8.

Tabela nr 8. Frekwencja odwiedzających atrakcje turystyczne położone na terenie oddziaływania *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

Lp.	Nazwa atrakcji turystycznej	Frekwencja	
		31.XII.2015r.	31.XII.2016r.
1.	Bieszczadzki Park Narodowy	388 329	485 852
2.	Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku	140 481	150 169
3.	Bieszczadzka Kolejka Leśna	112 782	130 740
4.	Arboretum w Bolestraszczykach	46 940	65 835
5.	Muzeum Ziemi Przemyskiej w Przemyśle	29 823	37 096
RAZEM		1 205 991	1 463 282

Źródło: Regionalne Obserwatorium Terytorialne UMWP.

Wysokie wartości wskaźników dotyczących liczby odwiedzin atrakcji turystycznych, liczby zabytków oraz obiektów turystycznych i sportowo-rekreacyjnych objętych wsparciem są potwierdzeniem mocno rozwiniętych funkcji turystycznych gmin Błękitnego Sanu, a także posiadanych walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego i historycznego, które cieszą się popularnością wśród przybywających na Podkarpacie turystów.

Wzrost liczby odwiedzin jest szczególnie widoczny w gminach położonych na terenie Bieszczad lub w niedalekiej od nich odległości, co skutkuje rozwijaniem się nowych lub istniejących produktów turystycznych, a także realizacją projektów infrastrukturalnych, które służą zaspokajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców i napływających turystów. Na realizację wskaźników mają również wpływ wszelkie działania promocyjne podejmowane przez gminy Błękitnego Sanu, a także Samorząd Województwa Podkarpackiego np. w postaci opracowywanych i kolportowanych wydawnictw oraz broszur informacyjno-promocyjnych, a także emitowanych spotów reklamowych podkreślających walory i potencjał Bieszczadów oraz obszarów wzdłuż rzeki San.

Celem Priorytetu **Kapitał Ludzki i Społeczny** jest podejmowanie działań skutecznie wzmacniających najważniejsze czynniki rozwoju we współczesnej gospodarce. Priorytet składa się z następujących działań:

- 3.1. Zróżnicowanie oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach kształcenia,
- 3.2. Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie,
- 3.3. Poprawa dostępności i jakości usług społecznych,
- 3.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.

W 2016 roku w ramach Priorytetu uzyskano następujące wskaźniki:

Priorytet PSBS	Nazwa wskaźnika	Ilość
KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym	10% - 90%
	Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie kształcenia zawodowego	10
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	101
	Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	1,9% (wskaźnik dla województwa)
	Liczba zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych	Brak danych
	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	7
	Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi	3
	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3	23

W ramach wskaźnika Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym członkowie PSBS podali następujące wartości przedstawione w tabeli nr 9.

Tabela nr 9. Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym.

Nazwa gminy	Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym
Gmina Lutowiska	90%

Gmina Czarna	60%
Gmina Solina	52%
Gmina Baligród	45%
Gmina Cisna	72%
Gmina Olszanica	59%
Miasto i Gmina Zagórz	24%
Miasto i Gmina Lesko	42%
Gmina Sanok	38%
Miasto Przemyśl	78%
Gmina Krzywczka	40%
Gmina Krasieczyn	10%
Gmina Żurawica	65%
Gmina Medyka	46%
Gmina Radymno	47%
Miasto Radymno	82%
Gmina Wiązownica	86%
Miasto Jarosław	88,5%
Gmina Jarosław	75%
Gmina Leżajsk	55%
Gmina Jeżowe	67%
Gmina Krzeszów	35%
Gmina i Miasto Nisko	59%
Gmina Pysznica	46%
Stalowa Wola	70%,
Gmina Zaleszany	39%
Gmina Gorzyce	61%
Miasto i Gmina Nowa Sarzyna	54%

Gmina Radomyśl nad Sanem	62%
Miasto i Gmina Sieniawa	76,76%
Gmina Ustrzyki Dolne	69,9%

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

Wskaźnik Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie kształcenia zawodowego wynosi **10 szkół** i został określony na podstawie liczby szkół, które otrzymały dofinansowanie z działania 9.4 *Poprawa jakości kształcenia zawodowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*. Dane pochodzą z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 według stanu na 31 grudnia 2016 roku³⁵.

Wskaźnik Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty został zrealizowanych na poziomie **101 obiektów**. Gmina Olszanica wsparła 2 obiekty, Gmina Sanok - 1 (Zespół Szkół w Dobrej otrzymał wsparcie w wysokości 12 237 zł), Gmina Krzywczka - 1 (Zespół Szkół w Krzywczy otrzymał wsparcie w wysokości 237 tys. zł z czego 100 000 zł stanowił wkład budżetu państwa), Gmina Jarosław - 1, Gmina Krasiczyn - 3 (na kwotę 100 tys. zł.), Miasto Przemyśl wsparło 20 obiektów³⁶, Miasto i Gmina Nowa Sarzyna wsparła 13

³⁵ W analizowanym wskaźniku zostały ujęte następujące projekty: „CKP kształci zawodowo. Wspieranie kompetencji kadr i uczniów Centrum Kształcenia Praktycznego w Jarosławiu” realizowany przez Powiat Jarosławski/Centrum Kształcenia Praktycznego; „Dobry start w zawodową przyszłość” realizowany przez Powiat Leżajski/Zespół Szkół Technicznych; „Zainwestuj w siebie, postaw na przyszłość” realizowany przez Gminę Miejską Przemyśl/Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 2 W Przemyślu; „Równi w zatrudnieniu - wzrost kompetencji zawodowych uczniów niesłyszących Technikum Specjalnego nr 2 w Przemyślu” realizowany przez Gminę Miejską Przemyśl/Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy Nr 2 w Przemyślu; „Blżej rynku pracy-kompleksowy program edukacji zawodowej w Powiecie Jarosławskim” (miejsce realizacji projektu Jarosław oraz Radymno) realizowany przez Powiat Jarosławski; „Nowa jakość kształcenia zawodowego w CKZiU nr 1 w Przemyślu” realizowany przez Miasto Przemyśl/Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 1; „Powiat Stalowowolski stawia na zawodowców” realizowany przez Powiat Stalowowolski; „Kształcenie zawodowe kluczem do sukcesu” realizowany przez Stowarzyszenie Niżańskie Centrum Rozwoju oraz kompleksowy projekt obejmujący dostosowanie 14 placówek Centrum Kształcenia Torus do potrzeb rynku pracy realizowany w Przemyślu, Jarosławiu oraz Stalowej Woli.

³⁶ Były to: 1) Młodzieżowy Dom Kultury - 6 500 zł; 2) Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi - 6 000 zł; 3) Centrum Kształcenia Zawodowego nr 2 - 2 400 zł; 4) Przedszkole nr 20 - 6 000 zł; 5) Szkoła Podstawowa nr 5 - 2 500 zł; 6) Szkoła Podstawowa nr 6 - 1 000 zł; 7) Przedszkole nr 19 - 2 000 zł; 8) Przedszkole nr 4 - 1 300 zł; 9) Szkoła Podstawowa nr 11 - 24 000 zł; 10) Szkoła Podstawowa nr 11 - 2 000 zł; 11) Przedszkole nr 20 - 16 154 zł; 12) Szkoła Podstawowa nr 11 - 7 000 zł; 13) Szkoła Podstawowa Nr 5 - 28 974 zł; 14) Zespół Szkół Elektronicznych i Ogólnokształcących - 26 865 zł; 15) Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy Nr 3 - 55 133 zł;

obiektów³⁷, Miasto i Gmina Sieniawa wykazała 6 obiektów (szkoły podstawowe w Sieniawie, Rudce, Wylewie, Dobrej, Czerwonej Woli oraz gimnazjum w Sieniawie). Gmina Medyka w ramach wskaźnika dotyczącego liczby wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty wykazała 1 obiekt³⁸, Gmina Wiązownica do wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty zaliczyła 19 jednostek (wydatki na bieżące utrzymanie w wysokości ok. 2 000 000 zł., oraz wydatki inwestycyjne ok. 3 000 000 zł). Gmina Leżajsk wykazała 1 inwestycję – budynek szkoły w Chałukach Dębniańskich i kwotę wsparcia 36 800 zł. Gmina Jeżowe wykazała 8 obiektów³⁹, Gmina i Miasto Nisko wykazała 4 obiekty⁴⁰, Stalowa Wola wsparła 14 obiektów pod nazwą projektu: „Tworzenie warunków nauczania poprzez modernizację infrastruktury edukacyjnej w Gminie Stalowa Wola” o wartości 1 248 984 zł w tym dofinansowanie z RPO WP 2014-2020 wynosiło 993 691,99 zł. Natomiast Gmina Zaleszany wsparła 5 obiektów w ramach robót remontowych w pięciu szkołach publicznych w Zaleszanach. Gmina Gorzyce zrealizowała 1 projekt obejmujący 2 obiekty⁴¹.

Wskaźnik Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu z uwagi na brak instytucji, które w sposób kompleksowy monitorowałyby ten wskaźnik, po przeprowadzonej analizie danych GUS, wskaźników w *RPO WP 2014-2020*, a także w *SRWP 2020* uznano, że ww. wskaźnik wykazuje analogię do

---

16) II Liceum Ogólnokształcące - 55 000 zł; 17) Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 2 - 10 000 zł; 18) Szkoła Podstawowa Nr 11 - 163 673 zł; 19) Przedszkole Nr 2 - 280 440 zł. Zadania 1 - 19 zostały sfinansowane z budżetu Miasta Przemyśl. 20) Gimnazjum przy ul. Grunwaldzkiej 17 w Przemyślu - 58 085,35 zł pochodzącą z Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - 30 000 zł oraz 28 085,35 zł z budżetu własnego.

³⁷ Szkoły podstawowe w Tarnogórze, Woli Zarczyckiej, Łętowni, Nowej Sarzynie, Rudzie Łańcuckiej, Wólce Łętowskiej, Jelnej, Sarzynie oraz przedszkole w Nowej Sarzynie, Woli Zarczyckiej, Łętowni za kwotę 737 795 zł.

³⁸ Został on zmodernizowany w ramach projektu „Przebudowa oraz wyposażenie klasopracowni i sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Medyce”. Projekt jest w trakcie realizacji i dofinansowany został w ramach *RPO WP 2014-2020*, oś priorytetowa VI *Spójność przestrzenna i społeczna*, działanie 6.4 *Infrastruktura edukacyjna*, wydatki kwalifikowane wynoszą 1 013 763 zł, a dofinansowanie 782 726 zł.

³⁹ Publiczne Gimnazjum w Jeżowie, Zespół Szkół Jeżowe Centrum, Publiczna Szkoła Podstawowa Jeżowe-Podgórze, Publiczna Szkoła Podstawowa Jeżowe-Kameralne, Zespół Szkół Cholewiana Góra, Zespół Szkół Groble, Zespół Szkół Jata, Zespół Szkół Stary Nart na które pozyskała dotację w ramach *RPO WP 2014-2020* wynoszącą 726 492 zł z wartości ogółem projektu 949 636,66 zł.

⁴⁰ Boisko wielofunkcyjne wraz z urządzeniami siłowni terenowej przy Gimnazjum nr 1 w Nisku; Infrastruktura lekkoatletyczna przy PSP nr 1 w Nisku; Plac zabaw przy Przedszkolu nr 1 w Nisku; Plac zabaw przy przedszkolu nr 2 na Osiedlu Podwolina w Nisku. Inwestycje zostały dofinansowane w wysokości 314 tys. zł z *Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej*.

⁴¹ Było to przedsięwzięcie pod nazwą „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Gorzyce poprzez termomodernizację Zespołu Szkół we Wrzawach oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Adama Osetka w Gorzycach” na które pozyskano dofinansowanie ze środków EFRR w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, wartość dofinansowania wynosiła 1 261 510 zł, natomiast środki własne gminy stanowiły 317 149 zł, a całkowita wartość projektu: 1 578 659 zł.

prioritytu tematycznego 2.1 *Edukacja w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020* i wskaźnika go monitorującego tj. odsetek osób uczestniczących w kształceniu ustawicznym w wieku 25-64 lata w ogólnej liczbie ludności w tym wieku. Niestety trudność, która pojawia się przy dalszej analizie ww. wskaźników wynika z tego, iż wskaźnik przewidziany w *SRWP 2020* monitorowany jest wyłącznie na poziomie województwa. Mając na uwadze powyższe wskazać należy, iż najbardziej aktualne dane będące w zasobach Banku Danych Lokalnych dotycząca 2015 roku, a wskaźnik dla województwa podkarpackiego wynosi 1,9%.

W okresie objętym sprawozdawczością brakuje danych, aby określić wskaźnik Liczba zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych, ze względu na brak możliwości dotarcia do kompleksowych informacji źródłowych. Uzyskanie jakiegokolwiek obrazu realizacji ww. wskaźnika wymagałoby każdorazowego uzyskiwania informacji z wielu źródeł m.in. Powiatowych Urzędów Pracy, programów operacyjnych, a także uczelni i podmiotów prywatnych, firm, stowarzyszeń, które zajmują się edukowaniem na różnych poziomach i prowadzeniem szkoleń. Wobec powyższego uzyskanie danych w tym zakresie napotyka na znaczne trudności.

Wskaźnik Liczba wspartych podmiotów leczniczych wyniósł **7 podmiotów**. Gmina Sanok wykazała wsparcie 1 podmiotu (dotacja dla SPZOZ w Sanoku w wysokości 9 500 zł ze środków własnych), Miasto Sanok przekazało dotacje dla 1 podmiotu (SP ZOZ w Sanoku na dofinansowanie zakupu ambulansu dla Stacji Pogotowia Ratunkowego), Miasto Przemyśl przekazało środki na 1 podmiot - Szpital Wojewódzki OLK w Przemyślu (dofinansowanie w zakresie modernizacji sieci informatycznej w budynku Szpitala Wojewódzkiego OLK w ramach zadania pn. „Modernizacja obiektów i zakup sprzętu dla Szpitala Wojewódzkiego OLK w Przemyślu” w wysokości 200 000 zł), Gmina Medyka wsparła 1 obiekt leczniczy. Miasto Stalowa Wola zadeklarowało wsparcie dla 3 podmiotów leczniczych: NZOZ Medyk Stalowa Wola zostało wsparte kwotą 650 000 zł, Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli kwotą 415 000 zł i Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy SPZOZ Stalowa Wola kwotą 80 000 zł. Wszystkie ww. placówki w Stalowej Woli zostały wsparte środkami z budżetu miasta.

Ponadto z danych dostarczonych przez Departament Programów Infrastrukturalnych Ministerstwa Rozwoju wynika, że w grudniu 2016 roku została podpisana umowa o wartości **14 683 173 zł** dotycząca sfinansowania projektu pod

nazwą „Przebudowa szpitalnego oddziału ratunkowego wraz z budową lądowiska wyniesionego w Szpitalu w Stalowej Woli”.

Samorząd Województwa Podkarpackiego wsparł koszty skoordynowanej opieki kardiologicznej w Wojewódzkim Szpitalu im. Św. Ojca Pio w Przemyślu kwotą **2 938 200 zł** oraz dofinansował zakup ambulansu sanitarnego kwotą **300 000 zł**. Natomiast Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy otrzymał dofinansowanie na zakup wyposażenia w wysokości **80 000 zł**.

Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi w ramach Programu wyniosła **3 placówki**. Gmina Gorzyce wsparła Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gorzyckie dotacją z własnego budżetu w wysokości 95 000 zł. Gmina Krasiczyn oraz Gmina Radymno zadeklarowały wsparcie po jednej jednostce opiekującej się osobami starszymi.

Wskaźnik Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3 (zapewniający interakcję dwustronną, tzn. dostępność formularzy online, możliwość zainicjowania sprawy drogą elektroniczną poprzez interaktywne wypełnienie i przesłanie dokumentów elektronicznych do jednostki administracji publicznej) został zrealizowany na poziomie **23 usług** przez następujące gminy: Miasto Przemyśl udostępniało swoim mieszkańcom 16 usług⁴², Gmina Leżajsk udostępniała swoim mieszkańcom w 2016 roku 5 usług⁴³, Gmina Gorzyce wykazała 2 usługi⁴⁴.

Dodatkowo projekt *Podkarpacki System Informacji Medycznej* zrealizowany przez Departament Społeczeństwa Informatycznego UMWP swoim zasięgiem objął podmioty lecznicze zlokalizowane na terenie objętym *Programem*, które świadczą

---

⁴² Udostępniane usługi: 1. Zawiadomienie o zbyciu pojazdu zarejestrowanego; 2. Wydanie wtórnika dowodu rejestracyjnego; 3. Zawarcie małżeństwa z cudzoziemcem; 4. Zaświadczenie o zameldowaniu lub wymeldowaniu; 5. Zaświadczenia o stanie majątkowym; 6. Wymiana prawa jazdy; 7. Wydawanie odpisów z rejestru stanu cywilnego; 8. Wyrejestrowanie pojazdu; 9. Pismo ogólne do urzędu; 10. Jednorazowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych; 11. Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorców, których działalność polega na organizacji przyjęć (catering); 12. Oświadczenie o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych; 13. Wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży; 14. Deklaracja, korekta deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi; 15. Skargi, wnioski, zapytania do urzędu; 16. Wydanie prawa jazdy po raz pierwszy.

⁴³ Udostępniane usługi: 1. Wydanie dowodu osobistego; 2. Wydanie decyzji lokalizacyjnej; 3. Wydanie decyzji lokalizacyjnej celu publicznego; 4. Wpisanie do rejestru wyborców; 5. Skreślenie z rejestru wyborców.

⁴⁴ Udostępniane usługi: 1. Złożenie wniosku o wydanie dowodu osobistego; 2. Złożenie wniosku o przyznanie świadczenia wychowawczego.

e-usługi publiczne⁴⁵. Pacjenci mogą skorzystać z następujących usług: e-Informacja, e-Rejestracja, Elektroniczny Rekord Pacjenta, Regionalny Rejestr Danych Ratunkowych, Elektroniczna Platforma Współpracy ZOZ, Elektroniczna Platforma Nadzoru.

Podsumowując priorytet *Kapitał ludzki i społeczny* należy zasygnalizować kilka kwestii. Po pierwsze występuje bardzo duża rozpiętość we wskaźniku dotyczącym dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, stanowiącym sumę dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych i prywatnych. Wskaźnik ten pokazuje duże różnice pomiędzy gminami objętymi *Programem*. Zdecydowanie wyższy odsetek procentowy posiadają miasta, a mniejszy małe gminy położone w peryferyjnych regionach, co związane jest z niewystarczającą infrastrukturą edukacyjną przeznaczoną dla dzieci w wieku przedszkolnym i/lub modelem życia w wielopokoleniowych rodzinach zapewniających sobie wzajemną pomoc w opiece nad dziećmi.

Należy podkreślić szczególną aktywność gmin w realizacji wskaźnika dotyczącego wsparcia obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty. Wskaźnik został osiągnięty na poziomie 101, a inwestycje dotyczyły głównie przebudowy lub remontów obiektów oświatowych sfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetów gmin.

W ramach analizy wskaźnika Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy zauważono, że wszystkie szkoły ponadgimnazjalne w swojej ofercie dydaktycznej zapewniają, że kształcenie w ich placówkach jest dostosowane do aktualnego popytu na pracę, a program nauczania jest tak skonstruowany, aby kształcić na najwyższym poziomie. Z tego powodu przyjęto metodologię mierzenia wskaźnika polegającą na wykazywaniu szkół ponadgimnazjalnych, które uzyskały dofinansowanie w ramach działania 9.4 *Regionalnego Programu Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, którego celem jest poprawa jakości kształcenia zawodowego. Zdając sobie

---

⁴⁵ Są to następujące jednostki: Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Lesku, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Leżajsku, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Sanoku, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Ustrzykach Dolnych, Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku, Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej - Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli, Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej im. Prof. Antoniego Kępińskiego w Jarosławiu, Szpital Wojewódzki OLK w Przemyślu, Wojewódzki Szpital im. Św. Ojca Pio w Przemyślu, Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny im. prof. E. Brzezickiego w Żurawicy.

sprawę że przyjęta metodologia zawęży wskaźnik do szkół o profilu zawodowym, przyjęto, że jest to jedyne możliwe do zastosowania rozwiązanie.

Ze względu na brak danych nie udało się podać w sprawozdaniu wskaźnika dotyczącego osób dorosłych w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniu z terenów objętych oddziaływaniem *Programu*. Dane, które można było pozyskać w tym zakresie dotyczą osób wykazujących aktywność w kształceniu i szkoleniu na poziomie województwa. Główny Urząd Statystyczny nie prezentuje danych w tym zakresie na poziomie powiatów, a tym bardziej gmin. Podobny problem dotyczy liczby zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych dla osób zamieszkałych na terenie gmin objętych *Programem*.

Zaawansowanie usług on-line w administracji publicznej mierzone jest według pięciostopniowego modelu dojrzałości⁴⁶. Autorzy *Programu „Błękitny San”* uznali, że należy monitorować wskaźnik jeśli osiągnie poziom trzeci. W 2016 roku został on osiągnięty przez gminy uczestniczące w *Programie* w liczbie 23, ale usługi wykazały tylko trzy gminy. Zdecydowanym liderem wykorzystywania Internetu do świadczenia usług było Miasto Przemyśl, które udostępniało swoim mieszkańcom 16 usług. Istnieje prawdopodobieństwo, że w sprawozdaniu za 2017 rok będzie on wyższy ze względu na rozstrzygnięcie konkursu dotyczącego działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług w ramach RPO WP 2014-2020*.

Do zadań własnych gminy należy opieka nad osobami starszymi przez organizowanie pomocy społecznej. Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi w okresie objętym sprawozdawczością nie jest wysoka. Wyższy wskaźnik został osiągnięty w liczbie wspartych podmiotów leczniczych.

Celem Priorytetu **Środowisko i Energetyka** jest utrzymanie i poprawa walorów środowiskowych gmin Błękitnego Sanu poprzez zapewnienie przestrzegania zasad rozwoju zrównoważonego oraz wspieranie działań sprzyjających zapobieganiu, przeciwdziałaniu i marginalizowaniu skutków osuwisk oraz zagrożeń wywołanych przez człowieka. Priorytet składa się z następujących działań:

- 4.1. Utrzymanie walorów środowiskowych i krajobrazowych,

---

⁴⁶ Pięciostopniowy model dojrzałości: 1) Informacja, 2) Jednostronna interakcja, 3) Dwustronna interakcja, 4) Transakcja, 5) Nakierowanie usług.

- 4.2. Zapobieganie, przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków osuwisk,
- 4.3. Zapobieganie, przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych przez człowieka,
- 4.4. Rozwój odnawialnych źródeł energii.

W 2016 roku w ramach Priorytetu uzyskano następujące wskaźniki:

Priorytety PSBS	Nazwa wskaźnika	Ilość
ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	37
	Liczba zrealizowanych projektów obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej	6
	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	9% - 99%
	Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos i fitoplankton poniżej ośrodków miejskich usytuowanych nad rzeką San, zmierzona przez WIOŚ w Rzeszowie	Dane zostały przedstawione w opracowaniu szczegółowym
	Liczba wspartych form ochrony przyrody	13
	Liczba zrealizowanych projektów obejmujących obiekty infrastruktury przeciwpowodziowej	3
	Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego	40

Wskaźnik Liczba obiektów poddanych termomodernizacji został zrealizowany na poziomie **37 obiektów**: Gmina Sanok – 1 obiekt (Termomodernizacja budynku wraz z robotami towarzyszącymi w WDK Srogów, wydatek inwestycyjny w wysokości 127 455,27 zł), Miasto Przemyśl – 1 obiekt (Szkola Podstawowa Nr 11, Termomodernizacja łącznika Szkoły Podstawowej Nr 11 w Przemyślu za kwotę 163 673,48 zł sfinansowana z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl), Gmina Olszanica – 1 obiekt, Stalowa Wola – 1 obiekt (MOSiR w trakcie realizacji projekt o wartości 12 513 641,77 zł w tym dofinansowanie z *RPO WP* w wysokości 8 386 535,35 zł), Miasto i Gmina Nowa Sarzyna – 1 obiekt zlokalizowany z Łukowej za kwotę 25 880 zł pochodzącą z budżetu własnego, Gmina Laszki – 2 obiekty (Termomodernizacja OZ w m. Laszki 100 000 zł ze środków własnych, termomodernizacja OZ w m. Mięksiz Nowy 20 000 zł sfinansowana ze środków własnych), Gmina Gorzyce – 2 obiekty poddane termomodernizacji w ramach projektu „Zwiększenie efektywności

energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Gorzyce poprzez termomodernizację Zespołu Szkół we Wrzawach oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Adama Osetka w Gorzycach” na które pozyskała dofinansowanie ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (wartość dofinansowania - 1 261 510,21 zł, środki własne gminy - 317 149,10 zł, całkowita wartość projektu - 1 578 659,31 zł), Gmina Cisna wykazała 3 obiekty, Miasto Sanok – 3 obiekty, Gmina Żurawica – 3 obiekty (dotacja z *RPO WP 2014-2020* na kwotę 773 282,92 zł), Gmina Wiązownica – 10 obiektów, Gmina Tryńcza – 9 obiektów.

Dodatkowo z danych otrzymanych od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wynika, że udzielił on **19 dotacji** na kwotę **1 129 606 zł** na projekty dotyczące termomodernizacji budynków, głównie obiektów sakralnych położonych na terenie oddziaływania *Programu*.

Wskaźnik Liczba zrealizowanych projektów obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej został zrealizowany na poziomie **6 projektów**: Miasto Stalowa Wola – 1 (projekt Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji -- w trakcie realizacji za kwotę 12 513 641,77 w tym dofinansowanie wynoszące 8 386 535,35 zł ze środków *RPO WP 2014-2020*), Gmina Gorzyce - 1 projekt: „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Gorzyce poprzez termomodernizację Zespołu Szkół we Wrzawach oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Adama Osetka w Gorzycach” na które pozyskała dofinansowanie ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (wartość dofinansowania - 1 261 510,21 zł, środki własne gminy - 317 149,10 zł, całkowita wartość projektu – 1 578 659,31 zł), Gmina Cisna - 1 projekt, Miasto Sanok – 3.

Wskaźnik Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków przedstawia tabela nr 10.

Tabela nr 10. Odsetek ludności z terenu *Programu* korzystającej z oczyszczalni ścieków.

Nazwa gminy	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków
Gmina Lutowska	75%

Gmina Czarna	9%
Gmina Solina	50%
Gmina Baligród	30%
Gmina Cisna	58%
Gmina Olszanica	16%
Miasto i Gmina Zagórz	75%
Lesko	83%
Miasto Sanok	99%
Gmina Sanok	54%
Gmina Dydnia	20%
Miasto Przemyśl	Informacja w przypisie ⁴⁷
Gmina Krzywczka	35%
Gmina Krasieczyn	70%
Gmina Żurawica	83%
Gmina Fredropol	49%
Gmina Medyka	93%
Miasto Radymno	58%
Gmina Radymno	44%
Miasto Jarosław	92%
Gmina Laszki	46%
Gmina Jarosław	90%
Gmina Wiązownica	65%
Gmina Leżajsk	53%
Gmina Krzeszów	25%
Gmina Jeżowe	77%

⁴⁷ Według danych na koniec 2015 r. 88,9% ludności miasta Przemyśla korzystała z kanalizacji zbiorczej, a 11,1% ludności Przemyśla korzystała z indywidualnych systemów odprowadzania ścieków (zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków).

Nisko	69%
Stalowa Wola	99%
Gmina Zaleszany	50%
Gmina Gorzyce	87%
Miasto i Gmina Gorzyce	68%
Gmina Radomyśl nad Sanem	11%
Miasto i Gmina Sieniawa	70,3%
Gmina Ustrzyki Dolne	69,9%

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

Z danych dostarczonych przez Departament Programów Infrastrukturalnych Ministerstwa Rozwoju wynika, że w październiku 2016 roku została podpisana umowa dotycząca sfinansowania projektu pod nazwą *„Program Strategiczny Błękitny San - uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Ustrzyki Dolne”⁴⁸*. Projekt będzie realizowany w mieście Ustrzyki Dolne. Głównym jego celem jest ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców poprzez racjonalną gospodarkę wodno-ściekową. W wyniku realizacji projektu zostaną osiągnięte następujące wskaźniki: długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 4,73 km; liczba mieszkańców korzystającej z nowo wybudowanej infrastruktury – 456. Projekt jest współfinansowany ze środków *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020*, a jego wartość wynosi **3 788 465 zł**.

Wskaźnik Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos i fitoplankton poniżej ośrodków miejskich usytuowanych nad rzeką San, zmierzona przez WIOŚ w Rzeszowie przedstawia tabela nr 11 przygotowana na podstawie danych Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki klasyfikacji fitobentosu i fitoplanktonu w wodach rzeki San w latach 2016, 2015 i 2012 sporządzono w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych dla poszczególnych części wód wydzielonych na rzece San.

⁴⁸ Inwestycja obejmuje budowę odcinków sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej umożliwiającej odprowadzenie ścieków sanitarnych z istniejącej i przewidywanej zabudowy mieszkaniowej. Ścieki z terenu objętego przedsięwzięciem będą odprowadzane do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Brzegach Dolnych z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Tabela nr 11. Wyniki klasyfikacji fitobentosu i fitoplanktonu w wodach rzeki San w latach 2016, 2015 i 2012.

Lp.	Nazwa JCWP	Wyniki klasyfikacji wybranych elementów biologicznych w 2015 r. i w 2016 r. ³		Wyniki klasyfikacji wybranych elementów biologicznych w 2012 r.		Gminy w zlewni JCWP
		Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (multimetryczny indeks okrzemkowy IO)	Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (multimetryczny indeks okrzemkowy IO)	
1	San do Wołosatego	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Łutowiska
2	San od Wołosatego do zbiornika Solina	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Łutowiska, Czarna, Solina
3	Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach	klasa I	klasa I	klasa I	klasa I	Czarna, Solina, Ustrzyki Dolne
4	San od zb.Myczkowce do Tyrawki	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Solina, Olszanica, Lesko, Sanok (miasto), Sanok (wiejska), Zagórz
5	San od Tyrawki do Olszanki	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Sanok (wiejska), Bircza, Dydnia, Nozdrzec, Dynów (miasto), Dynów (wiejska), Dubiecko, Krzywczka, Krasieczyn
6	San od Olszanki do Wiaru	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa II	Krasieczyn, Przemyśl (miasto), Przemyśl (wiejska), Żurawica
7	San od Wiaru do Huczek	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Żurawica, Przemyśl (miasto), Medyka
8	San od Huczek do Wiśłoka, bez Wiśłoka	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Medyka, Żurawica, Orły, Stubno, Radymno (miasto), Radymno (wiejska), Laszki, Jarosław (miasto), Jarosław (wiejska), Wiązownica, Sieniawa,
		klasa II ³	Nie dotyczy			

						Tryńcza, Leżajsk (wiejska)
9	San od Wisłoka do Złotej	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Leżajsk (wiejska), Leżajsk (miasto), Kuryłówka
10	San od Złotej do Rudni	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Leżajsk (wiejska), Kuryłówka, Nowa Sarżyna, Krzeszów, Rudnik nad Sanem, Ulanów
11	San od Rudni do ujścia	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Rudnik nad Sanem, Ulanów, Nisko, Pysznica, Stalowa Wola, Zaleszany, Radomyśl nad Sanem, Gorzyce

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska.

Na podstawie danych dostarczonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie należy stwierdzić, że poprawa w badaniu Fitobentosu, biorąc za punkty odniesienia 2012 i 2016 rok, nastąpiła na rzece San od Olszanki do Wiaru (zlewnia obejmuje Gminy Krasiczyn, Miasto Przemyśl, Gminę Przemyśl oraz Gminę Żurawica).

Wskaźnik Liczba wspartych form ochrony przyrody na podstawie informacji uzyskanych od jednostek samorządu terytorialnego został osiągnięty na poziomie **13**. Miasto Sanok wsparło 12 pomników przyrody ożywionej przez prace pielęgnacyjne w koronach drzew i zawieszenie tabliczek „Pomnik przyrody” oraz ustawienie tabliczki przy pomniku przyrody nieożywionej „Nad Wodospadem” za kwotę 8 732 zł⁴⁹. Miasto i Gmina Sieniawa wsparła 1 miejsce ochrony przyrody (Aleja Lipowa) w Sieniawie za kwotę 30 630 zł, w tym 15 315 zł pochodziło z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Z informacji przedstawionych przez Departament Ochrony Środowiska UMWP wynika ponadto, że ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego wsparło Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu kwotą **210 171 zł**. Dodatkowo na

⁴⁹ Projekt Eko Sanok polegający na wykonaniu ścieżki dydaktycznej na obszarze specjalnej ochrony Góry Słonne i przeprowadzeniu akcji edukacyjnej dotyczącej 4 obszarów Natura 2000.

podstawie informacji z Departamentu Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP, w ramach Programu *Podkarpacki Naturalny Wypas* w 2016 roku przekazano środki w wysokości **799 077 zł** na zadania związane z ochroną przyrody. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela nr 12.

Tabela nr 12. Tereny objęte formami ochrony przyrody biorące udział w Programie *Podkarpacki Naturalny Wypas* z gmin, które jednocześnie biorą udział w Programie Strategicznym „Błękitny San”.

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia biorącego udział w Programie <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i>	Gminy na terenie których był realizowany Program <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i> z których tereny objęte formami ochrony przyrody biorą udział w Programie „Błękitny San”	Występujące formy ochrony przyrody	Łączna powierzchnia form ochrony przyrody objęta jednocześnie Programem <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i> i Programem „Błękitny San” (ha)	Przybliżona wartość dotacji udzielonej na realizację zadania publicznego dotyczącego prowadzenia ekstensywnego wypasu zwierząt gospodarskich na wskazanych terenach* (zł)
1	Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Konia Huculskiego Odrzechowa	Komańcza	1. Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego	159,09	30 545,00
2	Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi Łukowe	Baligród Lesko Zagórz	1. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 2. Ciśniańsko- Wetliński Park Krajobrazowy	278,10	47 833,00
3	Stowarzyszenie Rolników „OSTOJA”	Czarna Solina Baligród Komańcza Olszanica Zagórz Lesko Miasto Sanok Gmina Sanok Dydnia Dynów	1. Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego 2. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 3. Ciśniańsko- Wetliński Park Krajobrazowy 4. Park Krajobrazowy Gór Słonnych 5. Jaśliski Park Krajobrazowy 6. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego 7. Przemysko – Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu	1717,82	278 287,00

4	Stowarzyszenie „Zdrowie i Natura” w Krościenku Wyżnym	Gmina Przemyśl Fredropol Medyka	1. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego 2. Przemysko – Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu	192,70	33 144,00
5	Bieszczadzkie Stowarzyszenie Rolników Bandrów Narodowy	Lutowiska Czarna Solina Baligród Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne Olszanica Fredropol	1. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 2. Park Krajobrazowy Gór Słonnych 3. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego	2532,14	384 885,00
6	Stowarzyszenie „Euro – San”	Sanok Dydnia Nozdrzec Dynów	1. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 2. Przemysko – Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu 3. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego	150,51	24 383,00
Łącznie			6	5 030,36	799 077,00

Źródło: Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP.

Wskaźnik Liczba zrealizowanych projektów obejmujących obiekty infrastruktury przeciwpowodziowej był realizowany przez Gminę Jarosław w liczbie **3 projektów** (Modernizacja, przebudowa, odbudowa i budowa rowów melioracyjnych na terenie Gminy Jarosław obejmująca zadania: „Gruntowna konserwacja rowów melioracyjnych – CIEKA w Makowisku” o długości 4,1km, wartość projektu 102 337 zł; „Konserwacja rowów melioracyjnych w Surochowie” - długość 3,3 km, kwota 11 311 zł; „Konserwacja rowów S.30 w Woli Buchowskiej” - długość 1,2 km, wartość 86 652 zł).

W 2016 roku Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych poniósł nakłady na prace związane z wykonaniem dokumentacji projektowych dla dziewięciu

zadań inwestycyjnych⁵⁰, których celem będzie zwiększenie w przyszłości stopnia ochrony przeciwpowodziowej na terenie jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

Wskaźnik Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego został zrealizowany w wymiarze **40 placówek** przez następujące jednostki: Gminę Solinę w liczbie 2, Miasto i Gminę Zagórz w liczbie 9⁵¹. Miasto Sanok wsparło 2 placówki⁵², Gmina Krasieczyn – 1 (OSP Krasieczyn dotacją z budżetu gminy 100 000 zł), Miasto Przemyśl – 2 placówki⁵³, Gmina Czarna wsparła 1 placówkę (OSP Czarna), Miasto Radymno wsparło 1 placówkę (OSP w Radymnie, dotacja w wysokości 11 643,16 PLN), Gmina Jarosław – 8 (dofinansowano 8 jednostek OSP działających na terenie Gminy Jarosław. OSP otrzymało 120 000 zł na działalność w tym 100 000 zł pochodziło

⁵⁰ Aktualizacja projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Wisła Etap 2 - Rozbudowa prawego wału rzeki Wisły na dł. 13,959 km, prawego wału rzeki San na dł. 2,193 km oraz lewego wału rzeki Łęg na dł. 0,112 km, na terenie gm. Gorzyce i gm. Radomyśl nad Sanem, woj. podkarpackie”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „San III - rozbudowa lewego wału rzeki San w km 0+000-4+445, gm. Gorzyce woj. podkarpackie”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Łęg IV- rozbudowa lewego wału rzeki w km 0+082-5+030 na terenie gm. Gorzyce oraz prawego wału w km 0+000-5+236 na terenie gm. Gorzyce”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Przebudowa przepompowni wody zlokalizowanej przy lewym wale rzeki Łęg w miejscowości Gorzyce”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Trześniówka VII - rozbudowa prawego wału rzeki Trześniówka w km 0+000-7+678 na terenie m. Trześń i Gorzyce”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Optymalna metoda zarządzania ryzykiem powodziowym cieku nr ew. 473 w miejscowości Pisarowce, gm. Sanok, woj. podkarpackie”; Opracowanie materiałów do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Zabezpieczenie przed powodzią terenu m. Jarosławia poprzez zmianę parametrów hydraulicznych koryta pot. Szewnia – Miłka w km od 16+115 do 16+761”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zlokalizowanego na terenie gm. Jeżowe zadania p.n.: „Budowa lewego wału o długości 2163 m na cieku Głęboka (km modelu 3+080-5+040); Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Ochrona przed powodzią obszarów zalewowych położonych wzdłuż rzeki Osa w km 0+000 - 10+900 na terenie miejscowości: Kępie Zaleszańskie, Kotowa Wola, Obojna gmina Zaleszany, Jamnica gm. Grębów woj. podkarpackie”.

⁵¹ Wsparcie uzyskały: OSP Czaszyn - dotacją w kwocie 3 310,73 zł; OSP Mokre - dotacją w kwocie 2 747,58 zł; OSP Łukowe - dotacją w kwocie 3 164,46 zł; OSP Poraz - dotacją w kwocie 5 815,85 zł; OSP Średnie Wielkie - dotacją w kwocie 5 801,88 zł; OSP Tarnawa Dolna - dotacją w kwocie 2 807,09 zł; OSP Tarnawa Górna - dotacją w kwocie 6 165,13 zł; OSP Zahutyń - dotacją w kwocie 3 173,70 zł; OSP Zagórz - dotacją w kwocie 7 919,10 zł (wszystkie projekty zostały sfinansowane z dotacji budżetu Gminy Zagórz).

⁵² Przekazano w administrowanie budowlę ochronną dla potrzeb lokalowych Jednostki Wojskowej; sfinansowano z budżetu własnego działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w wysokości 25 011,46 zł.; w ramach infrastruktury przeciwpowodziowej zakupiono i zamontowano stację informatyczno pomiarową na moście w miejscowości Lesko-Postołów w ciągu komunikacyjnym Drogi Krajowej nr 84, koszt inwestycji wynosił 23 000 zł.

⁵³ Środki przekazane przez Gminę Miejską Przemyśl na Fundusz Wsparcia PSP w wysokości 20 000 zł z przeznaczeniem na zakup samochodu rozpoznawczo-ratowniczego dla Komendy Miejskiej PSP oraz środki przekazane przez Gminę Miejską Przemyśl na Fundusz Wsparcia Policji w wysokości 20 000 zł z przeznaczeniem na zakup materiałów budowlanych oraz sprzętu kwaterunkowego dla Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu).

z budżetu gminy). Gmina Wiązownica wpała 2 placówki, Gmina Gorzyce również wsparła 2 placówki⁵⁴, Miasto i Gmina Sieniawa wykazała 10 wspartych placówek⁵⁵.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wsparł trzy jednostki OSP – w Krzywem (Gmina Dydnia), w Wesolej (Gmina Nozdrzec) oraz w Stalowej Woli łączną dotacją w wysokości **210 000 zł**⁵⁶.

Podsumowując priorytet *Środowisko i Energetyka* należy zwrócić szczególną uwagę na dużą rozpiętość wskaźnika dotyczącego odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. W niektórych gminach (szczególnie miejskich) uczestniczących w *Programie* problem z odprowadzeniem ścieków nie istnieje ponieważ prawie 100% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji. Jednocześnie w *Programie* uczestniczą gminy, które nie zapewniają odprowadzania ścieków nawet połowie mieszkańcom. Związane jest to głównie z brakiem środków finansowych w budżetach własnych gmin oraz trudnościami w pozyskiwaniu dotacji z Funduszy Europejskich. Wychodząc naprzeciw potrzebom takich gmin, Zarząd Województwa Podkarpackiego podjął działania zmierzające do zapewnienia środków lub preferencji dla projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowanych przez gminy PSBS.

Na dobrym poziomie jest wskaźnik dotyczący liczby obiektów poddanych termomodernizacji. Wynika on z możliwości pozyskania dotacji na ten cel ze środków *RPO WP 2014-2020* z której skorzystało wiele gmin. Podobnie dobrze jest realizowany wskaźnik dotyczący wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego, który dotyczył głównie wsparcia udzielanego z gminnego budżetu ochotniczym strażom pożarnym. Na znacznie niższym poziomie został osiągnięty wskaźnik dotyczący zrealizowanych projektów

---

⁵⁴ Wsparcie dotyczyło zakupu łodzi ratowniczej na wyposażeniu jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Trześni" (wartość całkowita wydatku – 49 000,00 zł, w tym: środki własne Gminy Gorzyce – 30 000,00 zł, Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy – 17 000,00 zł, środki OSP – 2 000,00 zł) oraz zakupu średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego 4x4 dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Gorzycach" (wartość całkowita wydatku 750 300,00 zł, w tym: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie – 100 000,00 zł, budżet gminy – 165 000,00 zł, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – 100 000,00 zł, Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy – 200 000,00 zł, Promesa Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej – 150 000,00 zł, Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu – 15 000,00 zł, środki własne Ochotniczej Straży Pożarnej w Gorzycach – 20 300,00 zł).

⁵⁵ Remiza OSP w Sieniawie, remiza OSP w Czercach, remizo - świetlica OSP w Dobrej, remizo - świetlica OSP w Czerwonej Woli, remizo - świetlica OSP w Wylewie, remizo - świetlica OSP w Rudce, remizo - świetlica OSP w Paluchach, remiza OSP w Leżachowie, remiza OSP w Piganach oraz remiza OSP w Dybkowie.

⁵⁶ Dotacje zostały przeznaczone na: Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego z napędem 4x2 dla OSP w Krzywem, zakup nowego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Wesola oraz zakup łodzi z silnikiem na wyposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Stalowej Woli.

obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej.

Z uwagi na przewidziane w programach operacyjnych na lata 2014-2020 możliwości uzyskania dofinansowania na działania termomodernizacyjne i energooszczędne, a także w zakresie systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego, wskaźniki przyjęte w ramach niniejszego Priorytetu powinny wzrosnąć w kolejnym roku sprawozdawczym.

Podsumowanie

Sprawozdanie roczne za 2016 rok z realizacji *Programu Strategicznego „Błękitny San”* jest próbą opisu zmian zachodzących na terenie 48 gmin objętych oddziaływaniem *Programu* za pomocą 28 wskaźników. Sprawozdanie to jest pierwszym tego typu dokumentem monitorującym wdrażanie PSBS, którego specyfika polega na tym, że łączy w sobie elementy monitoringu regionalnego programu operacyjnego i strategii rozwoju województwa. Trudność w monitorowaniu postępów *Programu* stanowi brak jego własnego budżetu z którego finansowane byłyby projekty, a tym samym brak mocnej zachęty do aktywnego angażowania się samorządów w jego realizację, co znajduje swój wyraz w uzyskanych danych dotyczących wskaźników.

Środki na realizację projektów wskazanych w ramach niniejszego sprawozdania pochodziły z różnych źródeł. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udzielił pożyczek na rozwój przedsiębiorczości na łączną kwotę **13 925 285 zł**, natomiast na projekty związane z termomodernizacją wydatkował kwotę **1 129 606 zł**. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wspierała podmioty działające na terenie *Programu* kwotą **786 657,70 zł**. Wsparcia udzielał również Samorząd Województwa Podkarpackiego. Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego UMWP zmodernizował drogi wojewódzkie położone na terenie gmin wchodzących w skład *Programu „Błękitny San”* na łączną kwotę **3 479 922,65 zł**, a Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP drogi dojazdowe do gruntów rolnych za kwotę **2 621 979 zł**. Ten sam Departament na ochronę przyrody wydatkował kwotę **799 077 zł**, zaś Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP w ramach rewitalizacji, ochrony oraz promocji obiektów dziedzictwa kulturowego udzielił dofinansowania na łączną

kwotę **1 789 322 zł**. Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP na zadania związane z turystyką udzielił dotacji na kwotę **88 547 zł**. Dofinansowanie dla projektów zlokalizowanych na terenie gmin objętych *PSBS* w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020* wyniosło **170 396 203,84 zł**. W tych dziedzinach, w których nie było możliwości pozyskania dotacji jednostki samorządowe inwestowały ze środków własnych.

Z uwagi na zapisy *Programu*, które nie wyznaczają wartości bazowej oraz docelowej wskaźnika, dużą trudność stanowi ocena osiągniętych wskaźników w ramach niniejszego sprawozdania. Brak skali i punktu odniesienia powoduje, że trudno jest jednoznacznie i obiektywnie ocenić postęp w realizacji celu. Sytuacja ta będzie możliwa do zweryfikowania i oceny w kolejnym sprawozdaniu z realizacji *Programu* za rok 2017, które będzie trzeba odnieść do deklarowanych w 2016 roku wartości. Warto podkreślić także, że wskaźniki dotyczą różnych dziedzin, a źródłem danych w znacznej mierze są jednostki samorządu terytorialnego, które ustalają określony zakres działań. Należy również dodać, że wartości wypracowane w niektórych wskaźnikach są niezależne od Zarządu Województwa Podkarpackiego i władz gmin Błękitnego Sanu. Taka sytuacja ma miejsce w przypadku liczby przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie. To od właścicieli przedsiębiorstw zależy zainteresowanie tymi środkami oraz jakość składanych wniosków.

Mając na uwadze powyższe kwestie, a także fakt, że niniejsze sprawozdanie jest dopiero pierwszym, należy podkreślić, że przewidziany w *Programie* system monitoringu wymaga doprecyzowania i dalszej współpracy oraz dialogu z podmiotami dostarczającymi dane o realizacji *Programu*, aby wykluczyć w przyszłości ich ewentualne rozbieżności. Z uwagi na ilość danych wymagających monitorowania oraz pożądaną wysoką jakość składanych przez gminy formularzy z realizacji *Programu* właściwsze będzie przyjęcie półrocznych okresów sprawozdawczych, w celu podniesienia ich jakości i szczegółowości. Dodatkowo Zarząd Województwa Podkarpackiego powinien kontynuować swoje działania w celu pozyskania nowych zachęt do angażowania się w realizację *Programu* nie tylko dla JST uczestniczących w *Programie*, ale również zlokalizowanych na ich obszarze innych grup interesariuszy *Programu* np. przedsiębiorców, ludzi młodych, bezrobotnych lub biernych zawodowo, a ponadto wspierać gminy Błękitnego Sanu w rozwijaniu ich zdolności oraz możliwości aplikacyjnych. Warto pamiętać, że z uwagi na brak wyodrębnionego budżetu dla *PSBS*, współpraca, dialog

i partnerstwo pomiędzy Zarządem Województwa Podkarpackiego i JST objętymi *Programem* będą służyć osiągnięciu większych efektów, jakości oraz stopnia realizacji *Programu*.

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Maria Kurowska

KANCELARIA SEJMIKU
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
WPLYNĘŁO
31. 05. 2017 *
Podpis .....

272

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
KANCELARIA OSOŁA
WPLYNĘŁO
31. 05. 2017 *
II. zał. .... Maria
Draż .....